

DOCUMENT RESUME

ED 353 814

FL 020 895

AUTHOR Tegey, Habibullah; Robson, Barbara
TITLE Pashto Reader Passages in Transcription.
INSTITUTION Center for Applied Linguistics, Washington, D.C.
SPONS AGENCY Office of International Education (ED), Washington, DC.
PUB DATE 92
CONTRACT P017A10030
NOTE 57p.; For related documents, see FL 020 894-896.
PUB TYPE Guides - Classroom Use - Instructional Materials (For Learner) (051)
LANGUAGE Pashto
EDRS PRICE MF01/PC03 Plus Postage.
DESCRIPTORS Advertising; Instructional Materials; *Language Variation; Letters (Correspondence); News Media; *Pashto; Phonetic Transcription; Poetry; *Reading Materials; Uncommonly Taught Languages
IDENTIFIERS *Authentic Materials

ABSTRACT

The passages in transcription comprise one component of the "Pashto Reader" materials. They accompany "Pashto Reader," which is the basic text, and the "Pashto Reader Originals," the passages in their original published forms. They are passages in Pashto presented in broad phonetic transcription, for use by linguists and others interested in the structure and pronunciation of authentic Pashto but unfamiliar with the written script. The 45 passages are divided into 7 groups: essays; articles; stories; poetry; public writing (signs and advertising); letters and memoranda; and fractured Pashto. (MSE)

* Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
* from the original document. *

پښتو قرائت

Pashto Reader

اصلي متون : په لاتينه الفبا

Passages in Transcription

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
Office of Educational Research and Improvement
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION
CENTER (ERIC)

☒ This document has been reproduced as
received from the person or organization
originating it.

☐ Minor changes have been made to improve
reproduction quality.

• Points of view or opinions stated in this docu-
ment do not necessarily represent official
OERI position or policy.

Center for Applied Linguistics

پښتو قرائت
Pashto Reader

اصلي متون : په لاتينه الفبا
Passages in Transcription

Habibullah Tegey
Barbara Robson

Center for Applied Linguistics
Washington, D.C.
1992

Introduction

Pashto Reader Passages in Transcription is one of three components of the *Pashto Reader* materials: the component entitled *Pashto Reader* is the basic text, and the component entitled *Pashto Reader Originals* comprises a set of most of the passages in the Reader in their original published forms. There is also a *Pashto-English Glossary* for the Reader, and *Beginning* and *Intermediate Pashto* described below.

Pashto Reader Passages in Transcription consists of a set of the passages presented in *Pashto Reader* in broad phonetic transcription, for use by linguists and others who are interested in the structure and pronunciation of authentic Pashto but are not familiar with the written script.

All four of the *Pashto Reader* components are available in microfiche or hard copy through the ERIC Document Reproduction Service. For information, please contact ERIC/CLL, Center for Applied Linguistics, Washington, D.C.

This *Reader* has been developed by the Center for Applied Linguistics with funding from Grant No. P017A10030 from the International Research and Studies Program of the U.S. Department of Education. The same office funded CAL to develop *Beginning Pashto* and *Intermediate Pashto*, the components of which are also available from the ERIC Document Reproduction Service. This *Reader* assumes that the student has mastered the material in *Beginning* and *Intermediate Pashto*.

Table of Contents

Introduction	ii
To the Student	iv
Unit 1: Essays	
Selection A: [begunā bandī]	1
Selection B: [de parde khabāre]	2
Selection C: [de khānadan khwālāy]	3
Selection D: [pāka pāṇa]	4
Selection E: [de zyārat dīwa]	5
Selection F: [de paxtun de tārikh nāndāra]	5
Selection G: [de ghuṭay zāndagi]	6
Selection H: [malāla]	8
Unit 2: Articles	
Selection A: [ahmaq tsok day?]	10
Selection B: [paxtani mili atāṇ]	12
Selection C: [de jadi shpagāma: de afghānistān de māsir tārikh tora wradz] ...	13
Selection D: [ṭoka nāda wāqiyat day]	15
Selection E: News Briefs	16
Unit 3: Stories	
Selection A: [yawa rixtyānāy qisa]	17
Selection B: [qādar khān khaṭgar]	19
Selection C: [adam durkhānāy]	21
Selection D: [qabār]	23
Unit 4: Poetry	
Selection A: Ulfat	26
Selection B: Ghani	28
Selection C: Benawa	29
Selection D: Shinwaray	30
Selection E: Abdul Bari Jihani	31
Selection F: Mahmadi	32
Unit 5: Public Pashto	
Selection A: Street Signs in Kabul	34
Selection B: Wall Writing in Peshawar	34
Selection C: Baba Rahman's Tomb	34
Selection D: Khoshal Khan Khattak's Tomb	35
Selection E: Advertisements	36

Unit 6: Letters and Memoranda

Selection A	37
Selection B	37
Selection C	38
Selection D	38
Selection E	38
Selection F	39
Selection G	39
Selection H	40
Selection I	41
Selection J	41
Selection K	42
Selection L	42

Unit 7: Fractured Pashto

Selection A: News Briefs	43
Selection B: [ḡoḡay səlgun ta wəkhata]	44
Selection C: [zarina wṛānga]	45
Selection D: [de kābəl rezhim de naskoredo pə hālat ke day]	47
Selection E: [mili azādi baxunki ghərdzanguna]	49

To the Reader

The selections presented in this component of the *Pashto Reader* are broad phonetic transcriptions of the passages given in the *Reader*.

The transcriptions represent the pronunciation of Dr. Habibullah Tegey, the Pashtun author of the materials. Dr. Tegey's native dialect is the Eastern dialect spoken around Kabul, but when he is reading he freely varies between the pronunciation of his own dialect and "spelling pronunciations". For example, Dr. Tegey's usual pronunciation of the third person masculine singular equivalent of 'is' is [da]; when reading, however, he pronounces the verb either [day] (reflecting the spelling دی) or [da], often in successive readings of the same sentence.

Dr. Tegey also varies his pronunciation of words borrowed from Arabic: if he is speaking formally, or reading a formal piece, the Arabic segments [ʔ] (ع) and [ʁ] (ح) are pronounced. If he is speaking or reading informally, these segments are dropped. [h] (ه) is also frequently dropped in informal speech, as it is in English.

The symbols used in these transcriptions are as follows:

Vowels

[a]: low central unrounded vowel	[o]: mid back rounded vowel
[ā]: low back unrounded vowel	[u]: high back tense rounded vowel
[e]: mid front unrounded vowel	[ʊ]: high back lax rounded vowel
[ɪ]: high front lax unrounded vowel	[ə]: mid central lax unrounded vowel
[i]: high front tense unrounded vowel	

Consonants

[b]: voiced bilabial stop	[ŋ]: voiced retroflex nasal
[ch]: voiceless aspirated palatal affricate	[p]: voiceless aspirated bilabial stop
[d]: voiced dental stop	[q]: voiced aspirated uvular stop
[ɖ]: voiced retroflex stop	[r]: voiced dental flap or trill
[dz]: voiced dental affricate	[ɽ]: voiced retroflex flap or trill
[f]: voiceless labio-dental fricative	[s]: voiceless alveolar fricative
[g]: voiced velar stop	[sh]: voiceless palatal fricative
[gh]: voiced velar fricative	[t]: voiceless aspirated dental stop
[h]: voiced glottal fricative	[ʈ]: voiceless aspirated retroflex stop
[ɦ]: voiceless pharyngeal fricative	[ts]: voiceless aspirated dental affricate
[j]: voiced palatal affricate	[w]: voiced bilabial semi-vowel
[k]: voiceless aspirated velar stop	[x]: voiceless palatal fricative
[kh]: voiceless velar fricative	[y]: voiced palatal semi-vowel
[l]: voiced dental lateral	[z]: voiced alveolar fricative
[m]: voiced bilabial nasal	[ʁ]: voiced pharyngeal fricative
[n]: voiced dental nasal	[ʔ]: glottal stop

The symbols above were chosen to be accessible to students, hence the use of the double symbols [ch], [dz], [gh], [kh], [sh], and [ts] to represent single segments. Very, very rarely, a sequence of segments is identical to one of the double symbols listed above, e.g. the segment [g] followed by the segment [h]. In these cases, a dash is inserted between the two symbols, e.g. [g-h].

Sentence stress is not reflected in these transcriptions, except in Unit 4, Poetry. Stresses within words are given in the transcriptions in the *Pashto English Glossary*.

In Unit 7, Fractured Pashto, transcriptions of both the 'fractured' passages and their normal Pashto rewritings are given. The Pashto of the 'fractured' passages is frequently not grammatical, as is explained in the introduction to the unit in the *Pashto Reader*.

Unit 1: Essays

Selection A

[begunā bandi]

-[ulfat]

[pregdāy!]

[dā begunā bandi pregdāy!]

[mā weregāy, di dā pā azādāwālo ke hets khawf aw khatar nāsta.]

[fasād aw sharārat lā dā nā nā paydā kegi.]

[di dā bandi kawāl loya gunā dā.]

[dā haghā yusuf day tse dā begunāhāy pā sabab pā zandān ke lwedālay day. ka day lā zandāna rā wozi stāse ayānda sanjawālay si aw stāse de bāle wradze gham khwarālay si.]

[pregdāy! dā begunā bandi pregdāy!]

[ka day khlās sē stāse intizām ba pā ǧer xā shān wākri.]

[stāse wāgi ba māra kri, stāse barband ba pāt kāndi.]

[tāse dāghā xkwālay mawjud pā toro tsāgāno ke mā ghurdzaway.]

[pā zandānuno ke ye mā achawe.]

[pā lewāno aw pṛangāno ye mā khwray.]

[pregdāy! dā begunā bandi pregdāy!]

[day ba stāse dā ǧaǧwādo aw preshāno khobuno sayi tābiruna wākri.]

[ǧere skhare, mobhame aw mujmale ghūte ba prānezi.]

[day dā rātlunki hāl peshbini kawāl si.]

[de tabiyat pā ramzuno aw asrāro pohegi.]

[dā jawi aw falaki awzawo iqtizāʔāt wār malum di.]

[pregdāy! dā begunā bandi pregdāy!]

[di dā pā azādāy bānde elem aw poha zyātegi]

[watan raṇā kegi, ṛānda binā kegi.]

[day lā khpālo jafa kāro wruṇo sara hām xā suluk kawī.]

[day ǧer pechumi awārawālay si.]

[ǧere kage lāre samawālay si aw ǧer mushkelat hal kawālay si.]

[mā khob lidālay tse dā bandi khlāsegi aw dā saltanat pā korsāy keni.]

[xā fikir wākṛay!]

[dā bandi tsok day?]

[pas lā ǧer fikra wāyām:

[fikir day fikir.]

[yawa wradz de paxto māruf likwāl aw shāir gwāl pāchā ulfat lə tso tano noro likwālāno aw shāirāno sara rawān wə. yaw dzāy də lāre khwā ta dwo khro lə yaw bəl sara ormeguna aw puzuno məxəl. de ulfat məlgəro yaw bəl ta sara wəkātəl aw wewayəl: pə khro ke hām ulfat shta. ulfat samdaste dzawāb warkrə aw wər ta wewayəl: wol ləka pə tāsə ke che zə yəm.]

[–təgay]

Selection B

[de parde khabəre]

[–ulfat]

[tər tso che də xədzo məkhuna pəṭ wi khabəre ba hām pə parda ke wi dzəka che pə paxtano ke khabəra hām muʔanasa da.]

[yawādze khabəra lā tsə che zhəba, waynā, mānā, khitāba, maqāla hām də tānīs ʔalāme lari.]

[hagha waynā tse ibtikar ke pə ke wi də adab parde ta lā ḡer zarurat lari.]

[tāsə zmā khabəro ta ləḡ ghunde bārik səy!]

[də adab aw siyasat khabəra ḡera bārika da.]

[zə pə ḡera narəy aw bārika lār laḡəm, khwdāy de wəkrī che ḡer bārik bin khaləq pə dəgha lār rāsi aw pə dzir dzir wəgori.]

[mā ukhān nə dī bār kərī, zmā qāfāla də muchəyo da che də gwəluno lə pāṇo na pə hawā tsə rāwṛī aw asal joṛawī.]

[lə de qāfəle sara də sabā wagmo khwəshbuy! bār kərē da che tsok ye pə stərgo na wini magar asās dəməghuna ye ihsās kawəlay shi.]

[wol zmā kār lə ihsās sara da, zmā kharidār bāyad ḡer hasās wi. yā ḡer hasās shi.]

Selection C

[de khānadan khwālāy]

[-benawa]

[de zhwandun pə loy ɖagar ke har chā har chā zyār yust tse dzān ta de xə zhwand lār paydā kṛi.]

[duy lwəre zawəre wəlaɖawəle, hare khwā ta ye mənɖe wəwahəle aw har tsə har tsə ta ye lāsuna wāchawəl, kho tər ɖer talāsh wrusta ɖolo ta dā sābata shwa tse tər har tsə de məkha bāyad de elem lamən ɖinga kṛi. aw de elem pə lārɣwəna khpəl matlab ta dzānuna wərasawī. no ɖol de elem pə zda kṛa pəse wəlāɖəl, hetsok de zhwandun pə loy ɖagar ke be tālasha pāte nəshwəl. yawāze dā haghə loy ɖagar pə yawa goɖ ke yaw maghrur be elma zalmai wəlaɖ wə tse dā elem khwā ta ye harakat wə nəkrə aw de elem de zda kawunko pə ɖala pəse rahi nəshwə. de maghrur aw nəpoh zalmai de dzān sara hets elmi sarmāya nə ɖər lodəla. yawāze dī dā pə sar dā "khānadān" yawa zəɖa khwalāy wa tse dī dā ɖol ghorur pə hamde khwalāy wə.]

[dā ta dī de khwālāy syoray dā homā syoray xkāredə aw dā zwandun ɖole kāmyābəy ye tər de khwalāy lānde gāṇəle. ɖol bashari ihtirāmāt aw insāni tāzimāt ye hamde khwalāy ta war baləl. istirāhatuna, sorwatuna aw khwandawər khorākuna ye yawāze de hamde khwalāy de khāwənd haq gāṇə. dā ta haghə tsok nəpoh xkāredə tse dā khwalāy ba ye pər sar nə wa. dā nəpoh zalmai hamdāse maghrur wəlāɖ wə tso tse dā eləm de zda kṛe wakht wərbānde [tər] shwə. kho dā ye hets parwā wənəkrə. elem ta ye pə spəka stərga wəkətəl. khwalāy ye kaga kṛa we wayəl: " haghə tsə che dī de khwalāy tər syuri lānde kedāy shi dī dunyā hets elem ye nəshi kawālāy."]

[dā kār wakht rāghay. dā nəpoha zalmai haghase maghrur aw be parwā pə de fikir ke wə tse dī de khwalāy de khāwənd de pāra bāyad nor khālāq kār wəkṛi. shəlam qārən rāghay. lə de nə poh zalmai tsəkha ye dā tahsīl diploma wəghuxtəla. zalmai pə ɖer ghurur aw fakhər de khānadān dā khwalāy tawsīfnāma wər wṛānde kṛa aw de haghe imtiyāzāt ye wəghuxtəl.]

[kho shəlam qārən wər sara ashnā nə wə, haghə tawsīfnāma ye wə nə lwistəlay shwa. no zalmai tsəkha ye de kār mahsulo wəghuxt. be elma zalmai byā khwalāy war pesh kṛa aw wewayəl:]

["dā dā kārfarmā khwalāy dā. de kārigər khwalāy nə dā?"]

[shəlam qarən de be elma aw be ʔamala zalmai ta pə ghazab shə aw de asabi xowunki pə tser ye tsapeɖa joɖa krā aw dā zalmai ye pə dāse zarba lə dzāna ləre wəghurdzāwə tse dā "khānadān khwalāy" ye lə sara wəlwedəla aw wərtə ye wəwayəl:]

[ey nā poha aw bekāra zalmaya: dā khwalay dera zara sawey aw la moda lwedāle da. nor pā de khwalay dzān mā ghwalawa aw mā dunya dər pore khandawa. wālār sha elām dza kṛa. kār wākṛa.]

Selection D

[pāka pāṇa]

[–māster abdalkarim]

[pāṇe ba tso tso qesma di, de wāne pāṇe, dā gwāl pāṇe, dā qurān pāṇe, dā zwand dā kitāb pāṇe aw dā tamāko pāṇe. sara di de tsə hera pāṇa pā khpāl dzāy dera drana da kho pā ṭolo ke de qurān pāṇe dera pāka aw mubāraka da, magar zyāt kār nān sabā dā tamāko la pāṇe nā akhistay si....]

[yawāze kor; kutsə, hujra, dera, pula, patay nā day che gaṇe dā tamāko dā pāṇe perayān pre nāst di.]

[ka de segreṭ pā jāma ke skul, kālīj, dukān, daftār aw xkwalo māṇo ta wāraseda no hagna da dā nāswāro pā dābli ke dā jumāt mihrāb ke nāsta da aw an dā mulā sāhib na sarsāya akhlī. wale dera moda kegi che dā chin māchin xāpero zmung de watan ta yawa nāwe pāṇa rāwaredā aw da watan di de pāṇe dumra khwax su che khpāl ṭol qām qabela ye wār pāse pā gaḍa rawastāle aw numi pāṇa ye shāta kṛa. dā pāṇa de ranga tura aw dā khuṇ na tārkhā da, kho byā hām dā khalqo tan wujud day aw har saṛay wār ta dumra matāza da che be di de dā iḷāze na dā kora bahar ta nāshī watay. bas de har chā de kor merman da. de ta dā chāyo pāṇa wayāle si. pākhwā ba khalqo sahar sabā pā jumāt ke de qorān pā pāṇe starge ghāra wālay, wālay wos kho che ye dā chāyo pāṇa kwāl kārē nā way dā qurān pāṇe ta katālay qadre nāshī.]

[ka chāy dā khuṇ na tārkhā da, no khwāge ye hām shta. ka deṭti ta de wṛande kṛa no muqadima ba wāgaṭe. ka pā wakīl de wāwahāla no rixtyā ba dārīa drogh kṛī aw drogh ba dārīa rixtyā kṛī. che dā tāṇe tahsil dā wākdāro de chāyo gham kawē no byā spin bāz gārdza. khayr day ka be lesana ṭopak sāte aw ka ghīa ghalati aw jwārāy kawē. ka dawa gaṭe qazi sāhib bānde ye nosh kṛa. ka māṛī bakhshē no mula sāhib ta ye haba kṛa.]

[dākṭar: tā ta tsə taklīf day?]

[mariz: jinābi pā mā de zṛa dawra rādzi.]

[dākṭar: merabānī wākṛa, bāl dākṭar ta lār sha.]

[mariz: wāle?]

[dākṭar: dzaka che zmā de fis wāwre no pā tā ba de zṛa dawra rā shī.]

Selection E

[de zyārat dīwa]

[-shinwāri]

[de jume shpa wa. nā puyegam tse tso sawdā wākhistam kho lā kora wawatam. cherta lare me tsā raṇa tar nazara rāghla aw de yawa lewani pā shān pā māndo māndo wāraghlam.]

[loya hadira wa; zāṛa qabrana wā; aw dā lawho na prata nor tsā pā stargo nā līdāl kedā.]

[halta de kum zāṛa qabar sar ta dewa lagāl shawe wa. dā dīwa ba xāyi kum dāse gharib aw yā kwāṇḍe lagawāle wa che khpāl kor ba ye tyarā wā. kho hadira ye raṇā kārē wā aw pā de zare?ā ba ye de maṛo na de zhwānd marāduna ghuxtāl.]

[dā kār ka che hām gunā wa che be dzāya tāwān wā: kho haghā ta khpāle aqide sawab aw xā kār xodālay wā.]

[mā de ziyārat dīwa wālīdā, nō de nāpoh aw nā rasīdālī qawm likwāl aw pohān rā pā zṛā swāl. de poho qawmo pohān dāse mesāl lārī laka de koruno dīwe, tse ṭolo ta ye raṇa rasegi aw raṇa ye be dzāya nā wī.]

[pā nāpoho qawmuno ke pohān de ziyārato de dīwo pā shān swadzi. raṇa warkawī aw pā soz aw gudaz mri. magar qawm de maṛo pā shān wār na faiz nā shi akhistālay. haghā qawm che poha nālārī de pohāno qadīr hām wār sara nā wī. kāla ye liwānī aw mālekhuḷyāyī bulī aw kāla ye lā dzāna sharī. mung che nā pohedo dzine pohān mo lā dzāna sharālī aw kum wakht che po shu byā mo dā haghō hadukī berta rawṛī.]

Selection F

[de paxtun de tārikh nāndāra]

[-rishtin]

[dre nim zārā kāla pakhwā zā de widā pā sandāro ke stāyālay swām, haghā maṛanay wām tse pā wīr aw sandāro ke ba yādedām. khpāl ṭabār aw ṭol qām qabil pā mā xāysta aw zmā pā nāmā sarīwārī wā. zā de sharīfāno, pākāno aw asilāno pā nāsāl ke che 'aryan' ye bulī. de laso khiluno aw qabelo sar aw starge wām; zmā lā khwāḡa num yane 'paxt' tsākha dā widā sandāre khwage aw khwandawāre we. de 'paktā' aw 'torwāyānā' dzalmī pāchā tājuna zmā pā sar prātā aw ḡer xkwālī aw xāysta xkāredāl. zā de 'bākhtar' aw 'balkh' pā zarīna aw wrexmīna zāngo ke kaluna kaluna zangedālām. de spin ghar, hindukush, pāmīr narām pāstā, plāzuna zmā dā pāra xkwālī aw jaṛāw sāwī wā. dā amu aw abāsīnd tar mandz dā bakhdyā, pārtiyā, paxtyā, arākuzyā aw gandahārā pā dzmāko ṭol shnā bakhmālī farshuna

zmā dā pāra hawār ghwaṛedālī wā; aw zā ba shāmudām dā hosāyo aw kablo pā tser dā paxtankhā dā pāsarlī pā gwāluno rghəxtəm rā rghəxtəm. haghā wakht zmā dā fathe aw sobe jande dā hindukush pā lwaṛo tsuko rapede, aryāyi suruduna ghagedāl. dā xāyist aw jamāl maleke yane dā paxtakhā (paktyā) juna aw pēghle nātsede aw mā wār ta pā maza khpāl khog rabāb wahā.]

[ka tāzi zāba hargora xa da
chā ye palāw de jamal wa nakhist

farsi hām ḡera pā khwand khwaga da
paxto lā hase bekra prata da.]

-khoshal khān khatak

Selection G

[de ghuṭay zəndagi]

[-khadem]

[ḡere shpe wradze tere shwe; mawsumuna wawuxtā rā wawuxtā. de samandar de ghāṛe bāduno wredze de dzān sara rāwṛe. wredzo de dāgha dzāy pā hālat wəzharəl aw wuxke ye toye kṛe.]

[dā wuxke khwaṛuna swā, byā sinduna swā, aw byā wyāle swe! aw wrusta dī gwāl pā shākh ke wəchalede.]

[khwdāy zda tsumra elāl aw asbāb sara yaw dzāy shwā aw tsumra sharāyit wujud ta rāghlā tse pā dāgho ṭolo bānde dā ghoṭay zindagi morataba shwā. de sahar naray shamāl pā de ghuṭay wro, wro de shafaqat lās terawālo. de shpe pākhe warbānde khpāla dur āfshāni kawāla tse tso de shamāl pā ḡera delāśāyena ghuṭay khpāl shin dāwan lā makha lāre kṛe.]

[de chamān tarāwat, dī marghāno naghmo, dā asmān de shne fazā lā intihāyat, de lmar zarino palwashō, de spogmay marghobyat, de storo marmuzo ishāro aw de kāynāto nezām ta ye wakātā aw pā nīmā khwīe ye wəkhandəl.]

[che tso byā de khwlā khandā ta joṛawāla nmar dā māspaxin dzāy ta rāghalay wā. ghūṭay dī dā khwā ta makh wārāwā aw sar ye ṭit krā.]

[kum wakht che dā nmar prewātā lā palawa de nmar de telāyī palwashō sara de nasīm pā lagedo dā ghoṭay nāzake pāṇe rapede, no day pā dāse awāz che ila de shāir de zṛā ghwaguno awreday shwā, wayāl:]

[pāki tā lara dā. ey khālāqā, ey de kāynāto sāne?ā. stā ?ālam tsumra xāysta day, tsumra golalay day aw tsumra wasi?? magar ey khāwāndal zmā dā zāndagi wār hamdā wā 'pas lā lāg sukuta' bādāral pāki dā tā lara. zā rāzi yām tse stā de be intihā māk yawa ḡera, juz?i barkha pā mā xāysta shwā?]

[stā dā makhlūqāto dā stargo tarāwat wāgardzedām. bālbālān rā bānde wachagheda, baw rāgān rā bānde wālutā, dā sabā waghme zmā hoshbu?i yuwṛa aw khapa zṛuna ye pe khoshāla krāl... ḡera sanā dā ṭalara tse zā gwāl yām aw aghzay nā yām. nmar dā ghorub pā hāl ke wā, gwāl khpāl zṛa pā khpālo mṛāwo pāno ke rā wānghext aw dā khpāl hayāt pā wrustayo lamho ke ye yawāre byā dā wawayāl: "ḡera sanā dā ṭalara ey khāwāndal tse zā gwāl paydā shwām aw aghzay nā shwām" aw wārazhedā.]

kāla che khādem pā paxto ṭolāna ke kār kāwā, yawa wradz de yawā saṛay janāze ta wālaṛ. kum saṛay tse mṛa shāwī wā, haghā de mārif de wizārat yaw paxtun māmur wā. kho pāde mashhur wā tse lā paxto aw paxtano sara rixtini minā nā lārī.]

[kāla che khādem lā janāze nā berta rāghay nō rā ta ye wawayāl: saṛay de dzino kalimo pā ma?nā pā kaluno kaluno nā puyegī. kho kāla dāse moqe rāsi tse saṛay pā ḡera asāna pre poh si. masalan mā ṭol ?omār de "mutasib" aw "be taṭsub" kalime awrede, kho pā ma?nā ye nā pohedām. nān khwdāy hase pre poh krām.]

[mā wārta wawayāl: tsānga?]

[dā rā ta wawayāl: de ... pā qabār de edebiyāto de pohandzi rais wawayāl: "khwdāy de wābaxī be taṭsuba saṛay wā." dī dā lā de khabāre sara zā poh shwām che "be taṭsub" yane "dawās".]

[-tagay]

Selection H

[malāla]

[-samandar dā badrasho]

[tse kam zyāt de atyā kālo khabāra da. kāl dolas sawa wānawī hajri wā. dā barāt dā myāshte wolasama wradz wā. dā parangi pawdz dā maywand pā mera ke proṭ wā. pā har sās aw sāmān pura [wā], pā khorāk tskāk moṭ [wā]. tāk sur woray wā. dā āsmān na wor wordā. dzmāka teghna wā. māl̄k sur tanur wā. kāṇi dā garmay lā tāwa chāwdāl. peryāno tanaruna achawālī wā. awa sra lamba wā. wobā nā we aw ka cherta kuhi yā china wā no pā hagho dā duxman qabza wā. dā musulmānāno ghāzyāno sara wobā khlāse sawe we. lā tande dā har chā zhābe wātālē we. maray wāche, shunde, spine taktidālē we. sara di de mlātaṭālī wālāṭ wā aw dā ye ghuxtāl tsā de din duxman, dā āzadāy duxman, dā khpāl māl̄k na wābāsi. wrāk ye kṛi, kho di duxmān zor ḡer wā aw khakh nāst wā aw jangedo. akhar tse pā ghāzyāno tande ḡer zor wākra. no dāse wāyi che dzino dzino pā shā wakatāl. zṛuna ye prewatāl. wār ye khatā sā, imām husen r. z. musulmānāno ta yaw sabaq prixay day. che ka chere hām de haq aw bātīl tār mandz jang wī, dā bātīl ḡer zor wī, de haq māl̄gārī pā saruno hām kam wī aw pā waslā hām [kam wī], aw lwāge tande pre hām rāshi, kho byā hām bāyda day che dā zalīl zhwānd dzāne dā izat mārḡ wākhli. kho kāla kāla musulmānān dā sabaq her kṛi, no dzāka pre wār khatāyi ghalaba wākṛi. amdagha waja dā che pā maywand ke hām musulmānāno texta wākra aw pā shā rawān shwāl. wrusto dā duy xādze we. pā hagho ke yawe jenay sar as kā, aw dā dzān sara ye wāwe che dā kho kār kharab shu.] dā jenay malāla wā. malāla dā mili ghorur aw klake paxto daka pā talwār dā xādzo dā mēndz na dā ghāzyāno pā lor wār rawāna shwa. che nīzde waraghla, lāka dā zrawāra, nāra sher babra wādaredāla aw, lāka yawa jarnayla, ye dā zṛā dā ikhlāsa nara kṛa tse:]

[ay paxtanā merāno!]

[dā har jangyalī paxtun ghwaḡ ta dā chāgha wāraseda aw pā jang ke ye dā malāle wār ta wakatāl. malāle dā zṛā dā joshā dā lēṇḡay wāwe tse:]

[ya ka zār:]

[ka pā maywand ke shahid nāshwe khwdāy go lālāya be nangay ta de sāti-na]

[dā malāle dā lēṇḡe yaw yaw toray dā har ghāzi pā zṛā lāka dāghāshī wār xakh sā, aw de che dā ṭapa khatām kṛa, no samdaste ye dā allahu tālā nāmā wākhista - "allahuakbar" - aw lāka dā wāge zmaray ye de duxmān pā lor wār mēṇḡa kṛa. aw pā mēṇḡa ke ye dā bala lēṇḡay shuro kṛa:]

[ya qurban: ...]

[khāl̄ ba de yār pā wino kegdam che shinkī bāgh ke gwāl gwālāb wāsharmawām-a]

[də mātō musulmānāno ghāzyāno də ghayrat jazba pə josh shwa. māt zṛuna ye joṛ shwəl laka tse mṛə rāzhwāndi shi. də har ghāzi pə rag rag ke paxtani wine māṇḍa wəkṛa. wextə ye wədaredəl. malāla byā də duy tər mandz watəle aw pə duxman waraghəle wa. har yawa wər pəse wər māṇḍa kṛa aw də kufāro pə lakh kəro wəraghləl. duxman tsə muqabala kho wəkṛa, kho musulmānān che yaw wār pə klaka də allah tālā num wākhli, no ghruna wər ta hām nə ūingegī. akhər duxman māt shə. aghuy ba pə shā tēxtedəl aw meṛano ghāzyāno ba wahəl. ḍer ye mṛə kṛəl aw ḍer watēxtedəl. topay aw gwəlay tre pə dzāy dzāy pāte shwe. maywand fatha shə. dā chā fathe kṛu?]

[dā paxtane malāle:]

[na zərha dzalmi war ghəli tər kamāl-a

na yawa nərə malāla maywandwāla.]

[de yawa ṛāṇḍə de yawe xədze sara nikāh wəshwə. pə ṛumbəy shpa xədza ṛāṇḍə ta wəwayəl: afsus che tā zmā xāyist aw spin rang lidəlay shway no tā ba pə khpəl qismat nāz kawəlay.]

[ṛāṇḍə wəwayəl: kam bakhta. ka chere tā wāqi xāyista aw spina way no stərgawəro mā ta wale prexodəle.]

Unit 2: Articles

[rishtin ba ډېرا زياته لیکنه کاهله او ماته د دې کتابونه په کپاره سوي وې. يوا
wradz ye mā ta de khpāl dāgha mahārat pā irtebāt wawayāl: "begā shpa me ghuxtāl che
deziri jaride ta yawa lanḍa maqāla walikām. kho de likālo pā wakht ke rāna ugda swa aw
pā pāy ke kitāb tre joṛ sē."]

[–tagay]

Selection A

[ahmaq tsok day?]

[–ulfat]

[hagha che de dunya pā sud aw zyān nā pohegi aw dā gaṭe pā dzāy tāwān kawī, khalq wār
ta ahmaq, be ʔaqāl aw sādā wāyi....]

[de ahmaq aw sādā yaw mesāl mulā nasruddin day che pā zarāfat aw maskharatob hām
shohrat lari.]

[dī dāgha marhum dā hamāqat dalīl de khalqo pā nezd dā day tse dā ba pā yawa rupay
tsalor dāne hagay wākhistāle; hagha ba ye wā khutawāle; pā rang ba ye sre aw shne kṛe.
byā ba ye dā rupay pindza dāne khartsawāle, yāne dā gaṭe pā dzāy ba ye tāwān kāwā aw
khpāl māī ba ye arzāna khartsāwā....]

[mung pā khwla wāyu tse aqāl bel shay day aw dā dunyā māī bel shay day. tsok ba aqāl
lari, māī ba nā lari, dzino noro sara ba māī wī aw aqāl ba nā wī, magar pā ʔamali ḍawāl dā
har chā aqāl aw be aqlī dā dunyā de gaṭe aw zyān lā makhe mālumawu; aw pā haqiqat ke
gaṭe ta aqāl wāyu aw tāwān be aqlī yā hamāqat bolu.]

[zmung pā khyāl aw tasawār ke dā nāsī rātlay, che mulā nasruddin ba dā kār dī de dā pāra
kāwā tse narkh arzāna kṛī aw khpāl ihsān pā dāghase t iḡārat ke pāt kī, che kharidār ye pā
sakhāwat hets poh nāsī aw karāmat hamāqat wagaṇāl shī.]

[ka zmung gumān nek aw xā wāy mula nasruddin ba mo dā khayr aw fayz khāwand gāṇa, aw
dā hagha pā aqāl pore ba mo nā khandāl.]

[hagha bāl kāl zmung pā hewād ke qahti aw grānī wā. yawā loy sawdāgar lā hirāt na ډېرا
ghala qandahar ta rāwṛa aw pā khalqo ye de bāzār lā narkha arzāna khartsa kṛa, yāne gaṭa
ye wā nākṛa. tāwān ye wākṛa. dā kār hechā de hagha pā be aqlay hāmī nākṛa aw pā
akhbārūno ke ye ډېرا stāyana washwā.]

[hagha ta chā mula nasrudin wā na wele, balka de khayr aw barakat khāwand ye wabāla.
yaw wakht zā yawā shtamān saṛī kara melma shwām. dā hagha pā kālā ke har tsā pākha

shwā. magar sokṛāk ye nā dārlod. dā kālā khāwānd tso ghālmīne dōḍāy khpālo
hamsāyagāno ta wālegāle aw hamaghumra sokṛākān ye rāwṛā. mā ta dā mālumā shwā che
duy hara wradz dagha rāz tijārat kawī aw pā khpāl kālā ke jwāray nā pakhawī...]

[ka dagha rāz kār yaw khwār aw gharib wākṛī hamāqat day.]

[magar dā baḍāyāno de pāra sīfat day...]

[ka khwārān aw gharibān lā isrāf aw tabzīr nā kār wākhli dera loya nāpohī aw nādānī dā.
magar baḍāyān pā isrāf aw tabzīr dā jud aw karam khāwāndān gaṇāl kegi.]

[dagha aqāl che dā khwār aw gharib rahbarī kawī dā baḍāyāno de pāra nā day pā kār.]

[wol aqāl haghā amsā dā che gwāḍ aw zāyīf insān wār ta aṛ day. haghā che de quwat aw
qudat khāwānd day. dagha dā zāyīfāno waslā wārta nā xāyī. dā aqāl aynake dā kamzori
nazar bināyī zyātawī aw dā tez nazar khāwāndān ye kālā kālā dā ḍawāl aw feyshan dā
pāra pā stargo kawī.]

[ka tsok aqāl aw wuxyari laṭawī dā khwār aw gharib pā kor ke de wālaṭawī. zorawār aw
baḍāyān lā dāghā shī nā be nyāza dī...]

[dā zorawāro pā mākḥ ke aqāl gwāng wī aw ḍer muzakhraf mālumegī. har tsā che be
zarurata wī aw ihtiyāj wār ta nāwī bad xkāri aw qemat ye lāg wī. ka chere pā insān ke
ḍera nimgaṛṭyā aw kamzori nā wāy aw aqāl ta ye ihtiyāj nā dārloday aqāl aw pohe bā
doghumra qadar nā dārlodā...]

[yaw baḍay ka pā zārḥāwo rupay yawa shpa pā qemār ke bāyī ahmaq nā day. haghā che dā
wradze dā shālo yā dershō rupo pā sigrito wor lagawī, yā dā sinemā aw tayātūr pā tasha
nāndāra payse wār kawī, tsok wār ta ahmaq nā wāyī. magar ka yaw mazdur yawa wradz
kār wā nākṛī aw wuzgār wāgārdzī, ahmaq day dzaka che begā ta pā kor ke tsā nā lārī aw
wāgay pāte kegi...]

[kāla che yaw baḍāy yawa xkwāle nafīsa tāblo pā ḍero rupo akhlī, yā dzīne antik aw zāra
shayān dā tash namud dā pāra pā ḍer lwaṛ qemat rā nīsi, haghā bāl che yaw zoṛ qalamī
kitāb che zawq aw sinṭat pā ke kharts shāway [wī] pā grāna baya akhlī aw dā hamāghā
kitāb chāpī noskhe ḍere arzāna lās ta rādzi. tā wawāya che dāghā rāz tāwānuna dā tsā dā
pāra dī?]

[ka gharaz mānawī istifāda wī, hamāghā māna pā chāpī kitāb ke hām shta. mālumā shwā
che māī tāwānawāl dā nāmā aw shohrat dā pāra, dā shawq aw zawq dā pāra, dā hawā aw
hawās dā pāra, hamāqat nā day. sanṭat day aw stāyana ye kegi, magar pā de shart che
saṛay khwār aw fakīr nā wī, baḍāy wī aw ḍere payse wālārī.]

[wos kho bā pohedālī yāst che ahmaq tsok day aw mung chā ta ahmaq wāyu?]

Selection B

[-ali mahmad mangal]

[ḍama ḍol de bāzha sha
hakim mo xā gāḍegi]

dā ḍol de wale ghālay kāy
nyāzmin surat ye stāri kāy]

[tse ḍol wahi dzwānān ṭolegi yā ba laxkar wi yā ghaday de zhənyo dzina]

[paxtani mili ataṇ]

[pə mangalo ke ataṇ (gaḍedā) pə tso ḍawlo day?]

[paxtani mili ataṇ ḍer dzandan dod aw mili ṭanaṭana da che de grān hewād pə zyāto barkho pə tera dā paxtano pə ṭolo simo ke dā mili ṭanaṭana pə zyāta mina sara tər sara kegi. afghānān dā mili dod de jang, akhtar, wādā, khpāl wākay pə wradzo, jashan aw pəsarli pə lumṛay wradz ke pə khāso marāsamo aw ḍoluno sara pə khwaxay tər sara kawi...]

[pə haqiqat ke ataṇ yawa dzandana mili loba da... pə grān hewād ke mili ataṇ yawāze narina nā kawi, bāike de paxtano pegghe, janakay aw xadze ye ham dā xādāyo aw yeduno (akhtaruno) pə wradzo ke pə ḍera mina aw khoshālāy sara kawi. di de lə pāra dāgha tso pāmuna (bayluna) wəgoray che pə mawzo bānde raṇa achawi:

[khat me gwəlbadaṇ gwəndze ye wṛāy nā sām
zə che gaḍa nā sām dā salim xadza rāwṛay nā sām
yamo (zmā) sherin jānānal
laylo (layla) gaḍegi ghurdzawi srə dūsmāluna
khat me dzandziri day, zə ye wṛāy nā sām
yamo (zmā) adake more ataṇ kṛāy nā sām]

[pə wādā ke ataṇ tsənga payl kegi?]

[mung dāta de wādā ... pə wakht ke de ataṇ pə shurogh kedo bānde ghagegu che tsənga pə kəlo aw bāndo ke de ataṇ dod pə de xādi ke dā wulus tər mandz tər sara kegi. pə mangalo ke dā chārshambe pə wradz de halək plār yā trə aw wruṇa khpəlo kaliwālo ta khabar warkawi che sabā dā ziyārat wradz da. mung dā khpəl zoy aw wror de pāra de wādā pə nyat wrā joṛawu, zmung pə xādāy ke kho ba tāse gaḍun kaway kəla che kaliwāl khabar si dā chārshambe pə wradz khpəle tore tsəne pə weyo (hagāyo) mindzi, de ghwā pə zero ghwaṛeyo ye ghwaṛawi, de panshambe (zyārat) pə wradz de tanki bridzar pə wakht ke khpəl mili lebās aw jāme aghundi, dzwānān de khatuno (kamisuno) de pāsa dā lays aw charmino na joṛ shəway srə, shnə aw zarghunə waskatuna che lə bakhmal na joṛ shəwi aghundi. de waskatuna de pasa dā pindzo gamto (səlokəṛtuso) banduna ghare ta achawi.]

[aw tər mlā ye ṭari, khpəl pindza ḍazay, laysani aw ghwaḡawər ṭopək məṭuno ta achawi aw hər ḍawəl tore, naswāri spine aw khəṛe lungay pə sar kawi, de ṭakande yāstāgh]

bridzar pə wakht ke ɖol wahunkay de kəli tər shā yā mandz ke dərmand aw maydān ta dzān rasawī aw pə ɖer ʃās aw khrāp sara də chughe (chighe) ɖol wahi, dzwānān yā de halək de kəli wrutsi dzwānān che de ɖol gh wag wāwri lə khpəlo koruno na rawəzi aw de ataŋ maydan ta che ɖol wahunkay pə ke wəlar ɖay dzānuna wər rasawī, dzwānān che de ataŋ maydān ta dākheḷ si de chughe (chighe) de ɖol lə ghag sara por ta ghurdzi aw ʃopuna wahi, no yaw nim tan de topəko ɖiɖe (ɖazuna, bāruna, wāruna) kawī, de tsə shebo lə pāra ɖol wahunkay de chughe (chighe) ɖol di de lə pāra wahi che dzwānān rā ghunɖ shi, kəla che dzwānān ʃol lə koruno na de ataŋ maydān ta rāwərasegi pə de wakht ke ɖol chi de ɖol ghag de chughe (chighe) lə hālat na de ataŋ de pāra aɖawī aw dzwānān de maydān pə mandz ke dwe ɖale kegi, yawa ɖala de maydān pə yawa sar ke pə katār sara daregi, aw bəla ɖala də maydān pə bəl sar ke pə yawa kila aw katār sara daregi, lāsuna sara warkawī, yaw wāre yaw katār pə lwaɖ awāz de ataŋ bayt wāyi byā ye bəl katār de ataŋ bayt pə lwaɖ awāz de duy de pām aw [a]taŋ de bayt de wər garzawəlo aw məkhi kawəlo lə pāra wāyi.

Selection C

[de jadi shpagəma: de afghānistān de māsir tārikh tora wradz]

[–profaysar abdəl rasul amin]

[... de 1358 kāl de jadi pə spagəma niʃa zmung de milat de tārikh pə pāno ke yawa na heredunke trāzhedi sabt shwəla, aw nən mung də hamāghe tore wradze də ghandəlo lə pāra, də khpəl meɖani musulmān aw mujāhid wələs de tārikhi meɖāne də lmāndzəlo lə pāra rā ʃol shəwi yu. mung afghānāno təl de gāwanditob aw de yaw aw bəl pə koranəyo chāro ke də nə laswahəne pərbansəʃ lə gāwandəyo hewāduno sara aɖiki sātale we, aw pə de laɖ ke mo lə rusano sara hām war ta chaland kəɖay wə, aw hetskəla mo de haghuy lə pāra kume sarhadi aw amniyati stunze nə we paydā kɖe.]

[kho rusāno di de ʃolo ayni wāqiyatuno pər khelāf de xə gāwanditob pə ghulawunko se ʒaruno zmung lə pāra yawāze stunze aw bad marghəy paydā kəɖi di.]

[de 1358 kāl de jadi pə shpagəma niʃa ye sro pawdzuno pə afghānistān yarghal wəkɖə, aw de yaw[ə] mustaqim tiri lə lāre ye khpəl yaw lās potsay rezhim də wākmanəy pərgadəy kenawə... lə dəghe khonaɖay pexe sara sam zmung musulmān, meɖanay aw mujāhid milat də tārikh yaw[ə] bəl imtiḥān ta chamtu sə. də jihād belā belo sangaruno ta ye wər wadāngəl aw lə khpəl dīn, khpəl hewād aw khpəl nāmus tsəkha də sātəne morchale ye joɖe kɖe. mung de ta majbur kɖay su, che her tsə pregdu aw ture rā wākhiu. dā dzəka che de dīn āw watan ghuxtəne mo məkhe ta wəlare we...]

[wos che rusān yawāze pā fāziki lāhāz lā afghanistān tsakha watālī dī, pā haqiqat ke dā haghuy mudākhālo aw tajāwuz nāwī dawluna aw lā pechālay bāpā paydā kārē dā. haghuy wos hām pā afghānistān ke dā khpāl lās potse rezhim mlātar kawī. dā kābāl muzdur rezhim ta nā yawāze har aṛkhize mraste warkawī, [balka] wos hām pā ʔol wulus ke nākobe rawānī dī, aw tār wosa pore lā shorawī, zmung dā musulmāno aw watan dosto khalko dā irāde aw ghuxtāne pā mokhālīf luri wālār day.]

[afghānān ba tār haghe pore khpāl spetsālī islāmi jihād ta idāma warkawī, tse pā afghanistān ke ye dā khpāle khwaxe yaw islāmi hukumat nā wī joṛ kārāy. dā dā haghuy dā jihād dā payl aw dawām yaw asasi ʔakay day. rusān pā naṛaywāla ʔolāne ke, dā afghānistān pā wrānde dzān tash dā insāniyat aw akhlāqī gunā pā num nā shī tabreʔa kawālay. haghuy bayād tse wos dā khpālo gudagyāno hemayat pregdī. afghānān khpāle khwaxe ta pregdī, che pā khpāla khwaxe pā afghānistān ke yaw islāmi hukumat mandz ta rāwali. rusān dā afghānistān dā ʔolāne [de] tabāhay asāsi masulin dī, aw lāzama dā che haghuy afghānāno ta dā ʔol jang aw ʔole tabāhay bāshpār tāwān warkrī...]

[wos che afghānistān de bari pā wrusti paṛāw aw de bāshpāre āzādāy pā darshal ke day, mung hila kawu che dā afghānistān ʔol qahramān jihādi tanzimuna ba pā khpālo ke lā mutahid aw mutafiq shī. dāgha itihād ba zmung dā bāshpār wrustani bari zāman wī.]

[lāzama dā che de dost aw musulmān hewād pākistān ... dā hagho har aṛkhizo mrasto lā amala manāna wākṛu, tse dī de hewād khalko aw hukumat zmung sara kārī dī.]

[mung hila laru che pā rātlunki ke ba dāgha dwāra islāmi hewāduna dā wrorwalāy dā wosani subut de wāqʔiyat pā asās de yaw aw bāl dā mlātar pā hays de wruno ghunde zhwānd wākṛī. mung afghānān dā dost dostī aw dā duxman tarkhe tajrube nā herawu. mung lā noro dosto hewāduno tsakha hām de zṛa lā kumi manāna tsargandawu, che dā hijrat dā stunzo pā barkha ke ye mraste kārī aw zmung dā islāmi jihād sara ye mlātar kārāy day aw kawī ye.]

[yaw ḡer ghaṭ saṛay de yawā wuchāt bilḡing de nāham manzal na lānde waghurdzedo. kāla che pā hush ke shu, no pā haspatāl ke prot wā. de nars na ye tapus wākā: zā pā khayriyat sara yām ka na, masṭarʔ]

[nars dzawāb warkṛa: tā kho pā khayriyat sara ye. lekin stā lānde che kum tsalor saṛī raghālī wu, hāgha mṛa dī.]

Selection D

[toka nāda wāqiyat day]

[likunkay m. n. sālarzay]

[wāyi kēla che dā shorawī itīfād pākhwānay jamhur rais mikhāil gorbāchof de amrikā de jamhur rais bush pā balāna amrikā ta safar kārāy wə, bush de gorbāchof ɖer tawsīfuna wākṛəl aw gorbāchof ye de naṛāy wāle sole de tāmin, de sharq aw gharb tər mandz de āṛiko de xə wāli asli mehwar wəgāṇa. jamhur rais bush jamhur rais gorbāchof ta wəwayəl, dā che wos de sharq aw gharb tər mandz soṛ jang pāy ta rasedālay aw de dwo abar qudratuno de mākḥāmākḥ kedālo khatar hām lə mandza tləlay day wos de spine māṇāy wāk larunki tā ta ɖer de qadr pā stərga gori aw amrikāyān tā khpəl nizde aw samimi dost gaṇi. no zmā yawa hila stā tsākha dā da che nən ba rasmi melmastyā tsākha tər shu, zə ghwāṛəm che stā pā farimāish dər ta nən khwāṛə pākḥa kṛu. gorbāchof wər ta wəwayəl: ashnā zə kho hase hām amrikā ta pā khedmat kawālo aw de sosyālizm duxman mārifī shəway yəm. di de lə pāra tse naṛi wālo ta de pāngawālo dzān zəd wəxāyām no zmā arzu dā da che de yaw tso loyo amrikāyi pāngawālo de zṛuno tsākha rāta kabāb tayār kṛāy. bush pā dzawāb ke wəwayəl tse yāral mung loy amrikāyi pāngawāi ka pānge ɖere laru wale zṛuna mo ɖer kuchni di. mung de khpəlo shakhsi aw dzāngəṛo gaṛo aw ahdāfo pra ta pā waṛyā toga yaw ɖālar hām chāta nə warkawu. magar kēla che pā yawa misala kshe zmunḡ dzāngəṛi gaṛe aw ahdāf mawjud wi haghā wakht mo zṛuna ɖer loy [wi]. de pāngi qurbāni tsə kawə che de dzānuno qurbānəy ta hām hāzəregu, stā de ghuxtəne ləpāra ka yaw shmer pāngawāi qurbāni hām shi mohima nāda dzəka tāso kho nəshu khapa kawəlay. ka tāso khapa kṛu no pā naṛāy kshe zmunḡ dzāngəṛe gaṛe aw ahdāf de khatar sara mākḥāmākḥ keḡi. no majbur yu che de khpəlo gaṛo aw ahdāfo dā sātəlo ləpāra tso tana qurbāni warkṛu aw tā khoshāla wəsātu. che pā natija ke de gorbāchof de ghuxtəne sara sama ghəzā tayāra shwa.]

[kēla che jamhur rais bush maskaw ta pā safar lāṛ, no jamhur rais gorbachof di de lə pāra che kasāt ye adā kārāy wi. de jamhur rais bush tsākha ye de khpəle khwaxe de ghəzā de tayārawālo de farmāish ghuxtəna wākṛa. jamhur rais bush wəwayəl khwaga yāral ka nən rāta de yaw tso tano loyo loyo kamunistāno de maghzo tsākha ghəzā tayāra kṛe no ɖer ba khwax shəm. jamhur rais gorbāchof de bush de ghuxtəne sara sam de ghəzā de tayārawālo lārxowāna wākṛa, wale de ɖoḡāy de ṭakəli wakht tsākha tso sāṭata zyāt tər shwə, amā ghəzā tayāra nəshwa. jamhur rais bush, gorbāchof ta wəwayəl che yāra de ɖoḡāy de ṭakəli wakht tsākha tso saṭata zyāt tər səwi, ɖoḡāy nə da tayāra. pā de wakht ke jamhur rais gorbāchof yaw āhi wākṛa aw wəwayəl, ʔafwa ghwāṛəm de haghā wakht tsākha che tāso de ghəzā farmāish warkārāy day tər wosa pore mung yaw zyāt shmer ghaṭ ghaṭ komunistān halāi kṛəl kho pā ɖer tāṭasuf sara bāyad wəxāyām che de yawə pā sar ke hām māghzə nə wə, kāshke che tāso de komunistāno de zəba tsākha de ghəzā farmāish warkārāy way, dzəka de kamunistāno zhəbe ɖere wugde di wale pā saruno kshe ye belkwəl māghzə nəshta.]

Selection E

1. [de khwākhogi payghām]

[de afghanistān de jamhur rais muhtaram najibulla la khwā de utrish de fidrāli jamhuryat rais kurt wāldhāim pā nāmā di dāgha hewād de misāfir wūnke alutake de rā ghurzedo la amala che de sar zyān [ye] aṛawālay day. dāgha hewād ta de ḡaḡ girāne payghām mukhābāra shāway day. pā payghām ke de afghānistān de khalko zhawāra khwākhogi tsarganda shāwe da.]

(5/30/91) [hewād]

2. [mazaresharif]

[midya: la jahādī sangaruno tsākha pā rā rasedālo khabaruno ke wayāl sāwi dī. de mazare sharif numyālāyo mujāhedino de mazare sharif pā xār ke de duxman pā pawdzi markazuno de drano waslo ḡaze wākṛe. che dī hagho pā natija ke de mazdur rezhim de qawawo dwa ṭānkuna takhrib aw pā hagho ke nāst kasān wazhāl shāwī aw ya tapyan sāwī dī. khabar zyātawī tse duxman ta zyāt māli zyānuna hām awuxti dī. de yaw bāl khabar la makhe mujahedino de balkh-jozjan pā loya lār de rezhim pā pawdzi qarwan brid wākā. che de haghe pā natija ke pindzā tana askar aw malisha wazhāl sāwī aw tsalor pā pawdzi iqmalāto bār laray swadzedāli dī.]

(11/6/91) [jihād hindāra]

3. [akhbare kharīji:]

[de dekoyar aw arafāt tār mandz katāna]

[de falastin de khabari azhans de khabar la makhe de falastin de azadi wuxtunki sāzmān rais yaser arafāt de mālgāro mīlato de sazman la sarmonshi haweyer perez de koyar sara de nayjirya pā paytext abujā ke de afriqā de yawwālī [de] sāzmān pā wuwishtama ghwānda ke katāna aw khabāre wākṛe.

[dāgha azhans khabar rā kawī duy de lebnan pā janub ke de israʿīlo de parla pāse briduno pā bāb khabāre wākṛe. duy hām dā raz de zhāneyo dā tsalorām kanwansyun de laslik kawunke ghwānde de joṛedo ghuxtāna wākṛa. aw de mandzani khatidz de sole de bahir de pārmākhtag pā khatār de amrikā de mutaheda ʔayalato aw shorawī itihād de alodzalo pā bāb khabāre wākṛe.]

(6/8/91) [hewad]

[yawā kor ta nima shpa ghal nānawot. de yawā kaṭ na ʔalāwa che pā ke de kor mālak wida wā, tamāmi sāzmān ye yuwoṛ. pā akhār ke mālak wix shu aw wā ye kato che kor khālī day. kaṭ ye wakhist, wāpāse rawān shu. ghal che de kor mālik pā dāse fialat ke winī, wāyi: tā dā tsā kawē?]

[de kor mālik wāyi: zmā dā khyāl day che tāso zmā de pāra kum krāyi kor katālay day.]

Unit 3: Stories

Selection A

[yawa rixtyānəy qisa]

[- ulfat]

[tso kāla: pəkhwā tāmās khān apriday lə tirā na de momando ghruno ta wālār aw pə lāra ɖer be parwā teredə. di dā ɖopak der xkwəlay aw der bāwəri wə, dzəka ye lə chā na wera nə kedə. de momando banāris khān che de haghə qemati ɖopak wəlīd, dumra ye khwax shu che pə hetz shān ye zṛə nəshwə sabrawəlay. momand saṛay che xə topak wəwine no byā dzān na wini aw də sar pə sawdā hām di daghase topək akhistəlo ta tayār wi.]

[banāris khān pə hāmdəgha erāda lə kəli aw wadānəy na ləre de tāmās khān məkha wəniwəla aw ghag ye pe wəkṛə che topak hāmdaghāltə kegda aw dza. tāmās khān che dā ghag wāwredə samdalāsa ye yawe tige ta dzān panā kṛə aw pə dazo ye shurogh wəkṛə. dā dzəka che yaw paxtun hetskəla dā peghor nāshi qablawəlay tsə pə zwənd chā ta khpəla wasla taslim kṛi. dā kār pə paxtano ke yawa loya be ghayrati dā aw di daghase saṛi awlāduna hām de khpəl plār pə daghase nāmə sharmegi. tāmās khān pə de pohedə che ka di dā daze lə banāris khān sara shurogh si no arumaru nor momand de haghə pə mrastə rā rasegi aw loya shkhəṛa joṛegi. magar sara li de day majbur wə che pə yawə sar jang shurogh kṛi aw de be ghayrati num pə dzān kshe nəgdī. pə de jang kshe banāris khān wəwazhəl shu aw de tāmās khān gwəlay de haghə pə tandi wənxəta. magar de dazo pə awredo lə yawe khwā aw bəle khwā de momando chegha rā wəwata aw tāmās khān ɖer koshish kāwə che lə dāgha dzāya pə mānda pəxe wəbāsi.]

[har kəla che day de ghṛə sāray wə, aw pə ghruno ke ɖer garanday tləlay shu, no sara li de che lə ləre wərbānde daze ke de no byā ye hām yaw dzāy ta dzān wərasāwa. magar pə məkḥ ke ye lə noro kəlo na nor khaləq rā wəwatəl aw day poh shu che dwa khwā jang nāshi kawəlay. dzəka ye de yawa khwəṛ pə ghāṛa yawə kālə ta panā war wṛə aw de dzān de hemāyat ghuxtəna ye wəkṛə. də ta dā mālumə wə che ka yaw khuni aw qātəl hām de yawə paxtānə kor ta panā warwṛi haghə pre lə sar aw māla teregi aw chā ta ye pə lās na warkawi. de paxtano dāgha paxtani ɖadat ɖer shohrat lari aw har paxtun tre na her cherta khabar day. tāmās khān che pə dāgha kālə nənawot no dzān wərtə pə aman aw āmān ke xkāra shə aw bāwar ye dərloḍ che de kālə khāwand ka tsə hām pə qāwm momand day byā hām pəde hetskəla nə rāzi kegi che day noro momando ta wəspāri. tāmās khān āpridi che de momand pə kālə ke ləg ghunde dāma joṛa kṛə no khalq lə topəko sara halta rā wərasədəl aw de kālə khāwand mir akbar khān ta ye wəwayəl che stā de zoy qātəl stā pə kālə dər nənawot, che də de banāris khān ghwənde yaw toryālay dzalmay ye wazhəlay day. lə de khabər sara sam de banāris khān məṛay hām rā wərasəd aw mir akbar khān de khpəl

grān zoy pə ɖer loy gham akhta shu. dālta tāmās khān pə dzān wəweredə aw pə de poh shu che pə loy lās ye ləka ajal niwəlay dzān marg ta wəspāra. də der afsus kāwa che kāshke de bəl cha pə kor ke nənawəlay wāy aw de dzoy mārī lə kālə na pə tsang wāy. mir akbar khān pə dāgha wakht ke der ʔajib aw gharib hāl dərloḍ. kəla ba de intiqām jazba pre dumra ghāliba shwa che bāyad samdelāsa de qātəl pə stuni chārə rā kāgi aw khpəl zṛə [pre] yakh kṛī. dzəka che də ta dā hām nə wə māluma che teray aw tajāwəz de banāris khān lə khwā wə aw tāmās khān de dzān sātəlo de pāra dāgha iqdām ta majbur shaway day. magar lə dāghe jazbe sara ba de paxto aw paxtunwali qānun hām dī de məkhe ta daredə che de yawa panā rāwrunki hemāyat nə kawəl dera loya nāmardi da che paxtun ye hetskəla tahaməl nāshi kawəlay.

[dī de dwa dawla mutazādo ghuxtəno tāsir de mir akbar khān dzoy mārī fikir aw khyāl ləka māshum lobā wə che kəla ba ye yaw tasmim xə wəgāṇa aw kəla bəl. magar wrustənəy qatayī faysala dā wa che qātəl wəbakhshi aw de dzoy pə marg sabər wəkṛī. dzəka ye noro momando ta wəwayəl xə da che tāmās khān panā rāwrunki de bəl chā dzoy nə day wəzhəlay aw zmā de dzoy qātīl da. dī de bakhshəl yawādze dzmā kār day. ka də bəl tsok wəzhali wāy wos ba ye mā ta sātəna grāna wa aw dī de hemāyat ba māta pə der lwaṛ qeymat tamām shəway wə.]

[tāse wāwṛəy che mā tāmās khān ta ʔafwa wəkṛə. tāse wos də ta tse zyān nəshe rāsawəlay dzəka che day zmā porawəṛay day aw mā ta ye panā rāwṛī da. zə nə ghwāṛəm che yaw paxtani qānun māt kṛəm aw haghə tsok wəwazhnəm che zmā kor ta pə der omed rāghəlay aw khpəl dzān ye mā ta spārəlay day. ka zə dā kār wəkṛəm yawāze zmā num nə badegī de ʔolo momando num badegī. tāso bāyad pə de rāze nəshəy che mung aw tāso pə qawmuno kshe pə badnāmə yād shu aw haghə ʔədat pregdu che lə plaruno aw nikuno na rā pāta day. momand pə de khabəro qāne shwəl aw tāmās khān lə khpəl topak sara sahih aw sālam khpəl kor aw kəli ta rawān shu che de momando badraga hām wər sara wə.]

[landəy:

pə gudər tsə ʔakəl lwedəle

tse kəshra khor ye badraga wər sara dzi]

Selection B

[qāḍar khān khaṭgar]

[-de mahmad ruhāni wardag likanay]

[zmung de tārikh xowunkay lā kālī tsākha rāghālī wā, sahar tār tsāxta ba pā xowāndzi ke wā aw byā ba ye pā baysikil pāxā wāṛawāla aw mākḥ pā kor ba rawān sā. kor ye de "kābāl de alī abād" roghtun tār shā de ghra pā ḍaḍī wā aw pā myast ke ye pīndzā sāwa afghānāy krāya warkawāla. de kor khawānd zhmāna wār sara kārāy wā, tse ka ye de dwo koṭo tār tsang yawa bāla koṭa che tādāw ye pākhwā ixodāl sāway wā, wadāna kṛī, nō lā krāye tsākha ba wār ta sāl rupāy kame kṛī. nō lā de kabāla ba ye bāysikil pā chatakāy sara dzghālāwā, tse koṭa zhār wadāna kṛī, che hām ye kor pārākh shī aw hām ye krāya kama shī. sahar wakhti lā lmāndzā wrusta ba hām de koṭe pā wadānawālo bokht wā aw de wo bajo pā shā aw khwā ke de "fawti eḥlānuno" lā awredo tsākha wrusta ba mākḥ pā xowāndzi rā rawān sā.]

[ṭolgi ta ba che rānānawot, tār har tsā de mākha ba ye lā khpāle "qara qolāy" khwalāy tsākha ḍurē watsandāle aw de lāsuno lā wexto tsākha ba ye wāche khaṭe wātogāle, de lumṛī katār pā yawa mez ba kenāst, pā stārī ghag ba ye puxtāna wākṛa, "xā, zmung lwast chere wā?" dwo-dro zda kawunko ba pā gaḍo wāḍo ghaguno de pākhwāni saat de lwast wrustānāy khabāre wār pā zṛa kṛe... aw dā ba khabāro ta edāma warkṛa. yaw-dwo zda kawunko ba ye pā khabāro ke wār wadāngāl aw wā ba ye wayāl: ... byā hām dā zmung de kitāb mawzugh nā dā ... sayibī kho dā ba khpālo khabāro ta dawām warkṛa, lāka hets ye che nā wī awredāli.]

[wrusta - wrusta zda kawunki wāpohedāl, che zmung xowunkay nā yawāḍze xowāna kawī, khaṭe hām kawī. nō wro wro ye num de zda kawunko tār mandz qāḍar khān khaṭgar sā. lā de che qāḍar khān khaṭgar ḍer wakht de koṭe pā wadānawālo bokht wā; nō xowāndzi ta ba be "matālaṭe" aw be "ṭayāri" rāghay, zyātara wakht ba de zda kawunko puxtāno ta ṭājāz pāte shu aw pā māsḱā - māsḱā ba ye wayāl: "pā kitāb ke ye wālwalāy." de qāḍar khān khaṭgar aw zda kawunko tār mandz yaw khās kaṛ kech mandz ta rāghay aw pā dwo dro owānāyo ke qāḍar khān khaṭgar ta chā pā ṭolgi ke pām nā sāti aw ān dāche lā qāḍar khān khaṭgar sara malāḍe hām payl shwe. dzino ba ye khwalāy de mez lā sara wākḥista, che pā khandā khandā ye wār ta pāka kṛī aw dzino ba ye de kurtāy lā jib tsākha che de wrā pā meykḥ ba dzwarānda wā wācha ḍoḍāy rāwāyista aw yaw lā bāla ba ye wāweshāla, num ye lā qāḍar khān khaṭgar tsākha pā "qāḍar khaṭgar, khaṭgar" wāṛawāl shu aw tsā moda wrusta bikhī "khaṭe" shu.]

["khaṭe" ḍer xā poheda, che dā kārkech wale mandz ta rāghālay, wos day hāgha pākhwānāy "qāḍar khān" nā wā; kho day pā de qāne wā, che kamāxt dī dā lā khwā day, dzān ta ba ye ḍāḍ girāna warkawāla, che de koṭe wadānawāl ba pāy ta wārāsegi aw dī dā dzwān zoy "qasim" ba che lā tār wosa pā kālī ke wā rāshī aw dzāngāre khona ba wālari...]

[kalani imtihān ta lā tsalor myāste pāte we, che de xowundzi sarxowunki "khaṭe" khpāl daftər ta che rāz rāz she?runa pə ke dzwarənd wə, wəghuxt aw de nālāyaqay aw be kefāyatay pə nāma ye dzawāb warkrəl]

[awdā haghā wakht wə che de khune wadānawəl hām nizde pāy ta rasedāl wə. khaṭe hila nā darlodə, che pə khpəla danda pāte si, ān pə de such nā wə, che de kor lagəxt aw krāya ba lə kuma kegi... pə bāysikil spor shu aw dzwān zoy ta ye kəre zhmana war ta pə yad swa.]

["khaṭe" de ʔali abād rogħtun tər shā de ghra lamane ta rāwərased aw lə bāysikil tsakha kuz shu, pə staryā sara ye gāmuna makh pə kor ixodəl. khaṭe lā kor ta nā wə rasedalay, che kuchnəy lur ye 'maymuna' pə mənḡo mənḡo makhe ta wəraghala aw wə ye wayəl: "plāral plāra, mor me khabəra shwa, che zmung per kəli bambāri shwe"... haghā zhāṭi. khaṭe pə wārkhatāyi sara kor ta rāwərased, makh ye shin wə aw de tandi gwəndze ye lāzhawə xkārede, xədze pə chigho chigho aw zharā zharā dī dā de dzwān zoy de shahādat khabər warkrə.]

[day pə dāse ḡāl ke che regdedə aw lā be wəsa xkāredə. "wadānəy" khote ta nənawol aw de zrə lə kumi ye zharəl.]

[wos "khaṭe" aw koranəy ye sarhadi simo ta nizde pə yawa kamp ke wosegi, de shahid zoy de ʔaks qāb ye pə yawa wəspaniz sandu? ke ixay aw de mahājero pə yawa khāwrin xowəndzi ke xowunkay day. day byā tārīkh lwali aw zda kawunko ta pə mina mina xowana ta kawī ... aw pə de khwax day che pə kābəl ke ye de "tārīkhi mātiryalizm" de dza kṛe aw xowane pə dzāy khaṭe kawale aw pə ʔolgi ke ye de dza kawunko pām de khpəle kortay aw "qara qalay" khwalay duro aw khaṭo ta aṛawalay wə.]

Selection C

[adam durkhānāy]

[-munshī ahmad jan]

[durkhānāy pā swāt ke de bare bāzdure de yaw tāwus khān numī paxtun lur wa che khwdāy qer loy xāyasta warkaray wā. aw de pāyāw khān numī yawā paxtun halāk chenghala wā. yawa wradz de durkhānāy de tror de lur wāda wā. pā haghe ke ye de kuzi bāzdare yawā adam khān numī khānzāda bānde starge khwage swe. ūap lā dwāra lāsa khedzi. haghā hām pre bānde zrā bāylod. de wor dāse lanba wākra che de wāda khilāsedo aw de melmano de rukhsatedo nā pas dwāro pā lāra ke harumarū yaw bāl ta pā ghilā ghilā wakatāl. māskhutan pā hujra ke che adam khān yawa gwāta rabāb wāwahalo no yaw sor asweyalay ye wākra. aw miro balo khpālō khwago yārāno ta ye de zrā hāl wāwe. de haghā dā murād wā che pā de shpa de ashnā didān ta lāray. prado koruno ta tlāl de khālisi dāl nā wā. wale miro balo hām wār ta hālāl kārī chārgān wā. samdaste ye mlā wālāra aw shpa pā shpa bare bāzdure ta lāra. balo ye cherta de tsawkāy de pāra wadarawalo aw duy dwāra de durkhānāy kor ta waraghilāl. mero war ta wrunbay raw gudar sayī kārāy wā. adam khān de ashnā kaŭ ta wārased. durkho tār pā tār pā pālang uda prata wā. tsangzane spogmay aw yaw nīm sture ye pā ghilā ghilā didān kawalo. de yaw sāat pā ghāto stargo wār ta wakatāl. che xā zwar zer ye wāwest no wroghunde ye de xpe gāta gwāta tre nā winiwa aw wixā ye kṛa. che durkho starge waghawale no haghā bashra wār ta wālāra wa che de chā pā khyāl ke uda shāwe wā. hayrāna shwa che dā khob day ka wixā. tso dzala ye starge wamxale aw byā ye waghawale che xā yaqīn ye rāghay no pātsedā. aw wār ta ghāra wata. ghwag ke ye wār ta qer qer harkalay warkra. aw byā ye de khpālē mine daftar wār ta prānast. pā khalqo loya shpa tera shwa aw pā duy de starge rap wā. miro shpelay wāwahā matlab ye dā wā che chārgāno bānguna wāwe. mulāyāno akh ūokh joṛ kṛa hase nā tse sharminagi joṛa shī aw de ux pā shā mo spay wā nā khwri. adam durkhānāy de oxko ḍake starge yaw bāl na judā shwāl.]

[de nā pas de adam khān de ʔamār maza wraka shwa. aw wro wro dāse lā brama prewot che kaŭ ye winiwa. pā durkhānāy hām khpālē mine zor wākra. che sabār ye khilās shā no yaw dzal de ustād pā khwla aw yaw dzal de dāyi pā khwla tse nāxe nāxāne aw suwāl jawāb ye wālegā rāwalegā. pas lā de pāyāw hām zar tar zara wāda joṛ kṛa aw de darhānāy ḍolay ye rāwra.]

[adam khān qere ire pā sar wāchawale aw qere khāwre ye wānwaste. ākhar dzān be sharma kṛa aw khpāl plār hasan khān ta ye ghwat prekare wāwe che ka dzmā zhwand de pā kār wino dā be lā dārkho na grān day. hasan khān ta dā khabara de paxto pā mazhab ke nārawā xkāra shwa kho de zoy mine har tsā ta tayār kē. 'hindo de yār de pāra dā ghwā ghwaxe khwārale dī' pā khpālō ghazizāno ke ye yaw mermāmay numay paxtun wā che pā paysa aw maŭto ke qer takra wā haghā ta ye paŭkay pā xpo ke waghurzawā wā ye we che pā khwdāy ba shī, pā tā ba shī. de durkhānāy de rāwasto tse band rā ta wāra. haghā wār sara pā bara bāzdara laxkar wākra aw murād ta wārased durkhānāy ye pā zor rāwasta.]

[adam khān durkhānāy mermāyi karā kshenawāla. de zṛa ghunḍay ye pā dzāy kə. wale pāyāw hām akhar paxtun wə qām warpase wə. kho wāyi 'che pā gwaṛa mri no pā zahro ye tsə lə wazhne" mermāmi ta ye ḡere rupay wamanāli aw haghə dā be nangi wəkrə. che durkho ye pāyāw ta lās newāle warkṛə.]

[yawa wradz de mirmāmi zoy gujar khān ta adam khān tse gila gutsa wəkrə. haghə butaki tse chal wəkə che ʔol qām ye de plār na pə de beghayratay wāṛawālo aw byā ye de adam khān də pāra pə bara bāzdara laxkar wəkə. kho pāyāw hām tse de hāti pə ghwaḡ ke uda nə wə. warta rā makh ke sə. aw de dwaṛo qāmuno yawa ʔoʔa jang xə wəshə. kho gujar khān māte wəkrə tsalwext kas saṛi ye mṛa shwəl. bəlo hām pə ke sar wəkə. adam khān bānde yaw gham na dwa shwəl.]

[tso wradze pas de hindustān pāṛugān cherta de adam khān pə hujra rā pex shwəl. che de adam khān ye dāse bad khāl wəlīd no tapus ye wəkrə. miro wər ta qisa tera kṛə. haghə dī dīdān zəma wəwahəla. "ṛund de khwdāy na tse ghwaṛi dwa starge" adam khān aw miro jugi jāme wāghuste, saruna ye babər kṛəl aw kanāwe ye pə xpo kṛi. de pāṛogāno bāikyān shwəl. tīəl tīəl pə bara bāzdara wəraghləl. de pāyāw pə ḡiwḡay ke ye peṭārūna kuz kṛəl. de mārāno tamāsha ye joṛa kṛə. de bin pə awāz ḡer haləkān janakay aw nər xədze pre rāghunḡ shwəl. pāyāw hām wər ta rāwawot. dərkhə hām tambe nim kəxo kṛə, ashnā sara ye de stargo harkəlay wəkə "chā mārān katəl aw chā yārān".]

[pāṛogāno pāyāw na paṇḡara wākhista aw kor sara yaw bāgh ke ye dera wāniwə. har cherta che ba ḡardzedəl kho dālta ba rātlīəl. dərkhə ba hām wakht bewakht bāgh palaw makh xkəra kawəlo. tso wradze pas pāyāw pre bad gumāna sə aw duy ye lə bāgh na wəshāṛəl. dā asra hām xora shwa.]

[lāge wradze pas adām khān yakhnay wəwahəlo aw təba brex ye māḡarī shwəl. pə dāru darməlo tse xegəṛa wana shwa. aw akhar lə dunyā nə safar wəkə.]

[che de adam khān de məḡ khabər wəḡarzed aw dərkhə pre khabəra shwa no samdasti pə zməka rāprewata, starge ye haq ta wāniwəle. khpəl pradi pə rāṭəl shwəl lās xpe ye warta waməxəl. spelani ye warta lugay kṛəl nazaruna māṭ shwəl. lanḡa dā tse dām, doghā, band, tāwiz har tsə khīās shwəl kho dərkhānāy wa che sā pə ke wə nə ghəṛeda. yakha takhta shwa aw takhta pāte shwa. chā wuxyār banda che wəkata no ruh ye pəkhwā alutay wə.]

[dā khabəra hām mashhura də che duy dwāṛa pə mṛuni qabər ke yaw dzāy shəwi dī. kho dā rāta hase de yārāno ḡap xkəri che khalq ye de khpəl zṛə khoshalawālo de pāra wāyi.]

[dā hām khalq wāyi che de adām khān de qabər ḡaki na cha tsok shəhbāz joṛ kṛi no rabāb ye zər zdā keḡi. wallahu aʔlam.]

Selection D

[qabər]

[-mīr mīhdi shā mīhdi]

[nən che kum wakht mā ta chā wəwayəl che lewanay pazir mər shwə, no de inālālahe waina illayhe rāje?u na wrusta me nātsāpi de khwle na wəkhatai che 'qabər ke xakh kəray shu?' dā tapus me dzəka wəkrə che haghə ba de qabər na ɸer zyāt weredo. haghə che ba de qabər nāmə wāwredə no dāse ba pāra shu ləka gidaɸ che de spi pə buy poh shi. haghə ba hamesha mazal pə mənɸa kawəlo, aw ka ... chā ba wəta wəwayəl che "pazir kākāi pə adira waraghle" no hām dāse ba pə bəl məkh pāra shu...]

[haghə pə lewanī pazir mashhur wə...]

[de haghə ba dā adat wə che kum wakht ba ye mənɸa kɸa no pə chaghə ba ye wayəl 'haghə day qabər... rā we nīsəy' aw de stərgo pə rap ke ba de khalqo de nazər na ghayb shu, haghə ta ba ka chā de qabər aw adire nāmə wānəkhista no ka haghə ba pə adira ke rawān wə no hām ba pə dzān nə pohedo kho che kum wakht ba wər ta chā wəwayəl che lewanaya qabər day no bas byā ba ye achawəli wə. lewanay pazir, ka har tsumra da nābalada kesāno pə nazər ke yawa nakhra wa, wale byā hām che haghə chāta mālum wə no de haghuy wər sara ɸera ɸera zyāta mina wa...]

[khwdāy shta che dzmā pə nazər ke kho ɸer zyāt mazlum wə, zmā ɸer zyāt khwax wə, zmā zɸə ka ba ɸer ghuxtəl che zə de wər sara khabəre atare wəkrəm aw yaw dzal de di dā dā khwle na hām dagha nə heredunki qisa wāwram, kho zmā dagha armān tər marga pore nə swə, aw hamesha che cherta ba de haghə nāmə chā majlās ke wākhista aw yā ba māla məkhe lə rāghlo no zmā pə zehən ke ba haghə ɸola wāqe?ā tera shwa aw de wāqe?e de teredo sara sam ba dzmā zɸə nor hām daɸd wəkrə...]

[nən hām de haghə de nāmə de awredo sara sam zmā pə zahən ke de nən na wəwisht kālā agāhu haghə daɸd nāka wāqe?a rā yāda shwa kuma che ba hamesha zhwandəy wi. hamesha de qabəruno tsəli wrānegi aw awāregi kho dagha qabər hechere wrāneday aw awareday nashi. lewanay pazir ba nən pə qabər ke xakh shəway wi. haghə ta ka qabər har tsumra bu balā xkaredo aw haghə tre na mənɸe wahəle, kho de ɸomər akhəri manzal qabər day, aw haghə khpəl manzal ta wərəsed. wale de haghə de zhwənd haghə wakht hetsok nə shi herawəlay che haghə de kəli yaw safed posh saɸay wə, [de] haghə pə khpəlo āzizāno, terburāno ke xə kār joɸ wə, aw dā dzəka che de haghə ɸer kam kharts wə, pə kor ke yaw haghə aw yawa ye lūr wə.]

[de haghə xədza de wāda pə nahəm kəl mɸa shəwi wə. haghə lā dzwān wə kho haghə bəla xədza nə kawəla, haghə ba hamesha wayəl che bəla xədza zə dzəka nə kawəm che byā ba me dā lūr wahi, aw dā lūr pə mā bānde de har tsə nə zyāta khwaga da.]

[de hagma ka har tsumra khpale lur sara mina wa kho de hagma muta⁷laq khalqo dase mashhura kare wa che pazir der shum da aw de shumtya de waje na bal wada na kawi aw de dzine kasano da khyal wa che pazir la hase ham tsok lur khor na warkawi ... dzaka che hagma der badrang wa. har tsa che wa kho haqiqat da wa che de hagma khpale lur sara dera zyata mina wa...]

[de khwday qudratuna wa che tsumra pazir kaka badrang wa no haghuma ye lur xaysta wa. hagma wos xa mukamala pegha wa, de haghe de husun khabare har dzay mashhure we, wale taqriban de shalo pindzowishto wradzo na pre de plar tsa shak payda shaway wa. dzaka che hagma tso karata de shpe de budro ka khwashe lidalay wa, aw ham di doghuma mode na ba musalsal de tsamalasto pa wakht ke de haghe sarta tak tor tsadar prot wa.]

[pa dagha shpa kho ye mukamal yaqin raghlo dzaka che de tso wradzo na da khabara mashhura shwa che de shpe shumadam shi no de dagha kali na de myan rayhan babba adire ta yawa xadza pa tor tsadar ke dzi. aw de myan rayhan babba menjawa kho bya tar de hada pore de daghe waqiye tasdiq wakru che kum wakht shumadam si no di dagha kali yawa jenay pa tak tur tsadar ke rash. aw de myan rayhan babba na akhwa de yaw qabar khwa ke de zuqum bufo ta lara shi. aw tse laga shiba tera shi no di dagha dzaya yaw dzalmay ghunde saray bahar ta ra wadzi aw hagma jenay ham halta pate shi.]

[khwday khabar che di dagha halak aw jenay malaghatuna ba de tsumra wradzo na halta kedai. kho wos pre khalq khabar shwa, aw bya che de myan rayhan babba manjawa yaw dre shpe musalsal awal dagha jenay aw bya hagma dzalmay walidai no khabara sama mashhura shwa.]

[hagha nan de maskhutan na de budro tor tsadar pa nakha karay wa, nan de hagha pora yaqin wa che "za ba pa khpai maqsad ke kamayabegam."]

[nan budro ham tsa shaki shawe ghunde wa, haghe de plar de rawiye aw lahaje na pata lagawale wa, haghe ta ham de khpai dzan anjam malum wa. hagma pa dagha khabara powa che wrande tsa kedunki di. wale hagma wos hechere na shwa wapal kedalay de haghe pa zra che de kume mine wor bal wa hagha wos haghe hechere na shwa mor kawalay. de haghe har qadam de khatare wa kho hagma pa de ham xa poh wa che "ka pa dagha wakht ke za de khatare na waweregam no khwday pak ba rana puxtana kawi."]

[haghe ta hagma khpai lawz aw iqrar xa yad wa, haghe ta hagma wakht ham de stargo de wrande wa che kum wakht haghe de yaw txo kasano pa wrande lawz kawalo aw awal war ta haghuy tole pexedunke khatare uxudale kume che ba khamakha pexedunki wi... de haghe iqrar na pas tar nan shpe pore hagma pate na shwa. hagma ba hera shpa pa khpala mina ke lewanay pa khpai maqsad pase wata.]

[khwdāy khabar che wale haghe khpāla mina de plār na pāṭa sātāla.....! de haghe zṛa wale pā khpāl plār zrawar na wa!]

[aw nān nān hagha belkwāl nā shwa pāte keday, haghe ba khāmākha dzān rasawālo, de haghe pā wujud de mine lambe nore hām teze shāwe wē. de haghe dāgha wakht nor hām shak zyāt shu che de nor kāla na ye plār mākḥ ke wuda shu. aw khelāfe māmūl pā khob ke khāredo, kho byā hām haghe khpāl tor tsādar pā sar wāchawālo aw de bālākht de lānde na ye tsā katsorā ghunde rāwākhista, lās ye pāke wāwahālo, yaw kāghaz ye tre na rā wāwesto, ghāle ghunde ye wārta dāse wākātāl lāka che de khpāl zṛa shak ye westo aw bya ye pāke wāchawālo. aw de panjo pā sar de kora rā wāwata, aw ka pazir kākā ḡer koshish kawālo kho hagha pā lāra dumra teza rawāna wa che ka hagha ta hagha dzāy nā way mālum no khwdāy khabar ka ba ye lānde kāṛi wā.]

[pazir ghālay awal dzān manjawār ta rā wārasawālo. aw che kum wakht pā tora shpa ke manjawār yaw mandray ghunde syoray, ṭopāk pā lās, wālido no ḡer sakht haybat pre rāghlo, aw ka chere pazir pre awāz na way kāṛay aw hagha pezandālay nā way no khwdāy khabar che pā hagha ba tsā teredāl.]

[pazir kākā ghāle ghunde manjawār ta wāwayāl "rādza aw hagha dzāy wāya, kum dzāy ke che hagha xādza aw saṛay yaw dzāy kegī.]"

[manjawār hagha sara rawān shu aw che yaw tso qadama de myān rayhān na pā wāto ke wṛānde shu no wṛānde de zuqum de wāno gaṇ boṭi wā, duy che ghwag kexo no tsā kash kash kedāl. shpag yā las meneṭa ba ter shāwi nā wā che de hagha dzāy na yaw khāṛ ghunde syoray rā wāwato aw negh pā qabruno ke de duy pā lāra rawān shu, che yaw tso qadama duy ta rā nizde shu. duy wākātāl che hagha pā breto gwāte wāwahāle aw de yaw tarīf na ṭiṭi bret la ye tāw warkṛu.]

[de pazir xā yaqīn paydā shu che dā hagha dzalmay de che kum lā dzma lur rādzi, dāgha wakht de hagha de ṭopāk de shpelāy lānde hagha dzalmay rāghālay wā che chā de hagha pā khyāl de hagha hayā aw ghayrat de pāxo lānde dāl kawāl. de pazir sar chakar wākhwaṛo aw hagha wakht pā dzān poh shu che kum wakht ṭṛaq sara dī dā de ṭopāk de shpelāy na lamba wākhata aw de ... pā sina warnāwata. aw de yaw "wāy" sara de yaw qabār de pāsa prewato.]

[hagha pā māṇḡa de zuqum boṭo ta lāṛu, de yaw qabār pā khwā ke ye de khpāle lur tor tsādar aw nor ghwanḡ ghunde paṇḡkay wālīd, gir chāpera ye wākātāl, yaw tso chāghe ye de 'budro' 'budro' wāwahāle wale hets pā pata poh na shu. aw che kum wakht wāpas rāghlo aw de dzalmī de sar na ye patkay rākshālo no de sar wexta ye dāse dāna wāna shu, kāla che de mor de marg na pas ba wār la plār pā gumanz dāna wāna kawāl. aw tso dāna wāna kāghazuna de bād chapo sara dāse yaw khwā bāl khwā wālūtāl lāka che duy de britānye de hukumat khelāf inqilābī ḡale ta de khpāle sarghana peghle de shahādat etlā warkawāla.]

Unit 4: Poetry

Selection A

Ulfat

[māt kawdərāy]

1

- 1 [de gudār pə ghāṛa prót wə māt kawdərāy
wele zəwəm rogh mangay kulāl joṛ kəṛay
2 dālta lóbo ke zə māt yawá zalmí kṛəm
yawə péghle pə wugá wəma rāwərāy]

2

- 3 [de jahān hára zara ke ʔíshq ʔayān day
māt kawdərī sara hām de ʔíshq dāstān day
4 dər mayin pə de gudār di yaw dzāy shəwi
dər mangi dālta māt shəwi lānḡ bayān day]

[khoshālī]

- 1 [koro kəli ke sukút aw qarārí wa
né khandā wa ná de woṛko tsə mastí wa
2 yaw nātsāpa rā paydā kum lewanáy sə
che katól me pə kutsó ke khoshali wa.]

[insān]

- 1 [zə jəsəm ná yəma, mā rúh di de jihān wəgaṇa.
ʔiʔ me má bola, bām de khune me asmān wəgaṇa.
2 de kháwro gaṭo pə takht nāst yəm. pə hawa ke gərdzəm.
ʔol fiaywānāt mi di tābé, mā solemān wəgaṇa.
3 tiyāra ke ná yəm. pə asmān ke me dīwa balegi.
de asmān wāṛa mālāyák me shāgaṛdān wəgaṇa.
4 dā ʔol naqshúna de jihān aw mukhtalíf rangúna

- zmā pə zāwq aw erādē pəse rawān wəgaṇa.
 5 pə kāynāto bānde zə hēr qasəm lóbe kawəm.
 bahro fazā me de yawe mənḍe maydān wəgaṇa.
 6 shākāyat nókṛəm, lə asmāna tsə gila nólərəm
 zmā lə lāsa de falák tsire greywān wəgaṇa.
 7 sara lə dúmra iqtidāra che qudrát rākóray
 pə narí tār ke me de zálfo awezān wəgaṇa.
 8 de xkwəlo mína me pə ʔáqlō fikír lóbe kawí
 che stā worbál shi pereshan mā pereshán wəgaṇa.
 9 de ʔishq panjó na ná khlāsegám de laxkéro pə zor.
 de ayāz mína ke asir shahenshāhān wəgaṇa.
 10 de layla yaw isharat bás day de ʔəqál de pāra.
 de ʔishq sawdā ke lewani ɖer wuxyārān wəgaṇa.
 11 de ʔishq aw míne pə haram ke zə loy shóway yəma
 tsok che be míne zhwənd kawí haghā haywān wəgaṇa
 12 che de jamāl ɖiwa shwa bala patangān shwə paydā
 lumráy patáng wa dóghe shameta insān wəgaṇa.]

[zmā khob]

- 1 [worbál ye mā pə khób ke pre shān lidálay day
 stā bákht kho me raqiba dágħa shān lidálay day
 2 de gwəlo hār pə ghāra mahbubā shwa rā khuzúra
 bəlbála dā watán me gwəlistán lidəlay day
 3 kārghān ba pəke ná wí bəlbəlān ba pəke wí
 bāghúna ba samsúr wí mā bāghbān lidəlay day
 4 dā tóra shpa ba khwdāy kānde pə múnq bānde sabā
 spin mákh me che sabā ghúnde roxān lidəlay day
 5 taʔbír ye kəray mā pə zālmāno ba chapá shi
 chapá kākwal me khób ke de jānān lidəlay day
 6 mahār ba de pə pozá shi de sró zro khāwānda
 pə sró shunḍo de pāsa me pezwān lidəlay day
 7 zə pāṭa stərge ná yəma pə hār tsə wos puyégəm
 pə khlāso stərgo bānde mā jahān lidəlay day
 8 lə dāma ka de khlās kṛəm pə qafís ke de isār kṛəm
 sayādal mā kho tsórange zəndān lidəlay day
 9 ʔamál che wí āzād aw intiqād pəke bandí wí
 mā hálta de zulmúno sákht tofān lidəlay day
 10 ka hār yaw rā na wāzhne khyāl aw fikír me mó wazhna
 pə de ke me watán ta lóy tāwān lidəlay day

Selection B

Ghani

[ey zmā watāna!]

- 1 [ey zmā watāna dā lālūno khazāné zmā]
- 2 stā hara darā ke di de túro nexāné zmā
-
- 3 zó yam stā de khāwre ta zmā de mine jóra ye
- 4 tá me de ghayrát aw de paxtó rangine jóra ye
- 5 tá me de níká aw de bābā de wine jóra ye
- 6 stā zra ke widí di tole tlóle zamāné zmā
- 7 éy zmā watāna de lālūno khazāné zmā!
- 8 stárge me lugáy sha stā de khāwro de korúno na
- 9 ?áqal me Iré sha stā de pára de fíkrúno na
- 10 dzār shāma qurbān shām stā dā ghrúno na sindúno na
- 11 stā hara darā ke di de túro naxāné zmā
- 12 éy zmā watāna de lālūno khazāné zmā!
- 13 stā ?izat che ná wi zā ba núm aw ?izat tsó krāma
- 14 tá che khwār aw zār ye zā ba khób aw rāhat tsó krāma
- 15 stā sar che wi ?í? no ba zā shān aw shawkat tsó krāma
- 16 másta ba de khāwra kām pā wíne mastāné zmā
- 17 éy zmā watāna de lālūno de khazāné zmā
- 18 yā kho ba de syāl krāma watāna de jahān
- 19 yā ba stā pā pxó ke ture khāwre krām dā dzān
- 20 zó ba dāre wāre shām kho tā ba krām wadān
- 21 nār yāma paxtún yām tā ta yād di afsāné zmā
- 22 éy zmā watāna de lālūno khazāné zmā

[ustāz: ?ābida! stā pā dzenāwāra ke kum yaw khwax day?]

[?ābid: ustāzji, pishu.]

[ustāz: wale de pishu khwaxa da?]

[?ābad: dzāka che kāla zā de ghwaxe kāṭawe na pā ghla ghwaxa khwām ilzām pā pisho lagi.]

Selection C

Benawa

[de kohistān shafāq]

1 hindukúsh pə sar lambé di	ka asmān sra kenārā da
2 de kum sáwi zərgi ah day	yā de wíno fawārā da
3 ka jangéz de asər túra	che lə téki rā xkārā da
4	yā kho bál de mine wór day
de falák pre saway kór day
5 de skandár de wakht shahíd day	pə hasrát gori bagrām ta
6 yā lewāl ruh de ʔashíq day	che wardzí de yār salām ta
7 yā wālā de sro sharābo	che toʔégi yawa jān ta
8	dā maydān de karbalā day
ka salú sur de laylā day
9 dā zərgáy de asmān wəchāwd	ka sínā de dewāná da
10 yā sāqí la lāsa xkáta	chapa shéwe paymāná da
11 aw ka dārs de ebrat lík day	xa rangína afsāná da
12	mung ta yāda jānbāzí kṛi
de níkúno sar bāzí kṛi

[spín ghar]

1 [jígí jígí sāqí rāshā	dé khogmón zərgé pə khwā sha
2 stā lə sára spélaní shəm	tər sró stérgo de wārí shəm
3 rā ta khān da rā ta dād kṛa	pə khpal dād be wázli xād kṛa
4 zmā lúri ta ɢer ɢer sha	tər be dārd ʔālam rā tér sha
5 pə pyālā me kṛa mandzóna	rā na lóre kṛa pohóna
6 che kharāb mast dewāná shəm	lə jahāna begāná shəm
7 soz aw sāz de mine rākṛa	lewanáy ishq rā atā kṛa
8 che dardmón sara yārí kṛəm	lə bedárdo judāyí kṛəm
9 ruh azād zṛa me khoshāl shi	pāk lə kháyr aw lə janjāl shi
10 ləka máwj mast me guzār wi	tofānúnā me pə sár wi
11 kor de zálw aw setam wrān kṛəm	lwar aw ʔíʔ sara yaksām kṛəm
12 tər taw wəgardzəm rā pórtā	sāqí mó kawa dzand nór ta
13 hala rākṛa de tāk wína	che me yákha shi pre yóna
14 hagma tāk che ye rudáli	de spín ghār shíde spetsáli

15 pə sarsábzo shno daró ke
 16 de ɖabáro le bekhó na
 17 che spin bāz ghunde parwāz kṛəm
 18 pə naghma ke me sharár rā
 19 che dā mār qawm byā zhwandáy kṛəm
 20 khlās ye kṛama la zeláta
 21 ləg ʔakān wəkhwri bedār shi
 22 pə de póh shi che zhwándún wos
 23 nə khlāségi pə waynā tsok
 24 lā ba tsó fakhər pə plār kṛəy
 25 wlāṛəy wlāṛəy halā kégəy
 26 sāqi pātsa pyāla rā kṛa
 27 che di dé ghrə pə lamán ke
 28 pə awāz me zalmi rāshi
 29 paxtani jirgé shi ghwānde
 30 pə yāw zṛə pə yawa khwlá shi
 31 dā kharāb kor byā wadān kṛi
 32 bela fārqa yaw milát wi
 33 wa spin ghrə ta la asmāna
 34 dālta di de ghro lamáne
 35 dā wagóṛi ɖer kṛi khwdāya

loya khwdāya, loya khwdāya!!]

pə jāri ɖako sheló ke
 la khwagó spino chinó na
 de spin ghrə naghma aghāz kṛəm
 masihā ghunde asár rā
 wəta híx khpəl aw pradáy kṛəm
 de ghorúr la bad ghafláta
 de khpəl zhwánd pə kārobār shi
 ghwāṛi bál ranga afsún wos
 pə marāna de bābā tsok
 yā pə núm de khpəl ʔabār kṛəy
 ka maghrúr shway tabā kégəy
 la ur ɖaka me waynā kṛa
 pə de lóy daxt aw damán ke
 bya de spin ghrə shāw khwā si
 maraké ye har dzāy pānde
 yaw la bāla sara mlá shi
 pə dunyā ke xkāra dzān kṛi
 beltun ná wi ʔol waḥdát wi
 de níka ruh shi goyāna...
 zmung kegday di pake pláne

Selection D

Shinwaray

1 [be sháka mā dāgha khatā kəṛe da
 2 nán me pə ʔómər stā razā kəṛe da
 3 tā ka de zálām intihā kəṛe da
 4 da che sam sám rā ta nazar ná kawē
 5 zhāṛəm pə dā che tā khandā nə kawē
 6 tā tamāshā de tamāshó kṛa pə bām
 7 kúma wadā de mā dróʔ gaṇale
 8 mā pereshān pə zandzír klak wətarəy
 9 che khpəl ghazal de chā na wāwram hamza
 wāyām che chā hase waynā kəṛe da

che tā jafā kṛa mā wafā kəṛe da
 che me khpəl márg lara doṛā kəṛe da
 mā pə taslím ke ibtidā kəṛe da
 xkāri che tā me de zṛə ghilā kəṛe da
 khānde pə dā che mā zhṛā kəṛe da
 mā tamāshā de tamāshā kəṛe da
 kúma wadā de pə rixtyā kəṛe da
 de tóro zálfo me sawdā kəṛe da

1 [tál ba pə lār de meṛanó sara dzəm	yóma paxtún de paxtanó sara dzəm
2 de milyát nmára de pórke pə tser	stā dí de shókho palwashó sara dzəm
3 dā che kherád hām pə milát dzārawí	zə de hām dāse lewanó sara dzəm
4 pām kawa zó hagha nazár nə yəma	ché ba pə dúd de spelanó sara dzəm
5 wāyi aghyār che de dozakh zəba da	zə ba janat ta lə paxto sara dzəm
6 rāstanedáy che nāshí wakht kho ná yām	kho de fīlāt de taqāzó sara dzəm
7 kréma jahān che de paxtún dzalmay	de khpálo péghlo fāwseló sara dzəm
8 wrém mostaqbál ta de māzī rawāyāt	zə de khpəl hāl de walwaló sara dzəm
9 tsó che rā ghwúnđ pə yaw markáz ye nə krēm	háre tapé ta de jərgó sara dzəm
10 hamza safár ka de hejāz wí no hām	
zə de paxtún de qafaló sara dzəm]	

Selection E

Abdul Bari Jihani

[droghjéna mina]

- 1 [darta yādégí, hagha sré gwaluna
- 2 che de wobó ke ixodál pə mina.
- 3 tar stérge lānde de katálə rāta.
- 4 tā wayəl, dā ba zmung de mine aw grānéxt shāhíd wí.
- 5 yawa garəy wrústa me
- 6 gheg ta rā wálwede.
- 7 khwará wara swe
- 8 aw machawáləm de, kshe ksháləm de.
- 9 zbexáləm de hām.
- 10 shpa tar sahára yaw de bál pə gheg ke áwəxtəlo.
- 11 rā ta yādégí de zger wí,
- 12 aw khobawále stérge.
- 13 shpá wa, sahár swəla; rokhsát me swe
- 14 lə stérge ghege.
- 15 tá pohedé che byā ba wənəwinu.
- 16 zə pohedám che rāstaná ba nése.
- 17 rā ta de prəxodəl, tso mrāwí aw khāzan gwalúna:
- 18 hase berúña aw khazāne pāne,
- 19 ləka ífīsās de drogh jéne míne;
- 20 ləka palmé de hero sáwo wādó.]

[kwəta]

1988/1/11

[roswā rāzuna]

- 1 [hēre ba me nāsi che de ghaṭe starge porta kṛale
- 2 pās de asmān ta katāl,
- 3 aw rā rawāne de swe wōx ke pər mākḥ
- 4 wər pāse nōre rāghle
- 5 de marghalāro de kārwan pə rāsam
- 6 wākhwadzede
- 7 aw de greywān ashnā mazāl ye wāha
- 8 mā pə hayrāt - hayrāt katāla warta
- 9 hagma garay hār tsə ruswā swə hār tsə wəsparedə
- 10 de namakōy khandā afsun tsə pəṭawālay nā swə
- 11 hārtsə de wəwayala
- 12 pə hārtsə wəpohedam
- 13 kho zā bewasa wazār wacha mǝrgā
- 14 zə de takdīr kafas tarālay wama
- 15 zə stā pə lor de alutālo nā wam
- 16 dzaka me wōx ke pākawālay nā sway
- 17 dzaka me tēsha nandārā kawala.]

[kwata
1988/2/11]

Selection F

Mahmadji

[de mahmadji charbayta]

[sarukay]:

- 1 [begā me day sayl kōray pə bāzār de toro zāifo
- 2 zə gād laka bawrā swam pə gwālzār de toro zāifo]
- 3 [begā me day sayl kōray stā de zāifo pə bāghchā ke
- 4 zə gād laka bawrā swam de anāro pə charchā ke
- 5 khāx me kṛal ghākhūna de narāy zane suchā ke
- 6 bāl būy me kṛa de shā de ghāre hār de toro zāifo

[sarukay]

7 [che hār de zmā būy kə yāra tó pre mast bangí swāle
 8 wudə ləka bahrām de sarāsyā pə palangí swāle
 9 akhār ba de tsok mār kṛi ghāl zmā pə anangí swāle
 10 wos ḡer darta qahrégi tsawkidār de toro zálfo
 [sarukay]

11 ḡer rā ta qahrégi waṛe ráb ba me sātí kana
 12 tó rā lara sám ka de wugdó zálfo lakhtí kana
 13 spina khwló de rā kṛa mór me ka ləka totí kana
 14 yāw dzala me gáḡ ka pə anbār də toro zálfo
 [sarukay]

15 [tā ba kṛam dākhól zə yāra de spíne sine bāgh ke
 16 tó ba she yāghí lə mā ba gárdze pə damāgh ke
 17 spín makh che rákh xkāra kəm raṇā wráka si cherāgh ke
 18 rába rāla rā kṛe xə singār de toro zálfo
 [sarukay]

19 [ráb dərta darkəray day ḡer fūsun be shumāra
 20 nazār wəkrə nyāzbíne hām bihi no kar tomāra
 21 parún me sobhodám darta legále wa raybāra
 22 pə zṛé bānde chichálay yəm xāmār de toro zálfo
 [sarukay]

23 [xāmār ba dərta dām kṛama waṛúkya uda dāra yəm
 24 zó zahir kambákhta magar stā pə pat ke pāra yəm
 25 dzá che dzu paklóy na zə mozí dzəne bezāra yəm
 26 mā tóli dərta darkəray day ihtiyār de toro zálfo
 [sarukay]

27 [ihtiyār de mahmadjī day de paklóy pə shāʔerāno ke
 28? *mesal ye chere nāsta de khpəl wakht pə ashīqāno ke...*
 29 qaláng ye kə jārfí wos de ḡilí pə amirāno ke
 30 málk ye kə raḡyát chalawi bār de toro zálfo]
 [sarukay]

Unit 5: Public Pashto

Selection A

[tsalor lāre]
[pām kawa maktab da]
[bas tam dzay]
[mirwais mena]
[sher shā mena]
[hāran mā kawa]

[nānawatəl mana di]
[daredəl mana di]
[ihtiyāt]
[gaṛandaytob las mila]
[yaw tarafa lār]
[jamal mena]

Selection B

[paxtun lə azādi]
[paxtunkhwā la khpalwāki]

[yā watan yā kafan]

[pə paxtunkhwā ke panjābay gawarnar nə manu]

[kālabāgh ɖam nə manu]

[kālabāgh de nawxār tabāhi da]

Selection C

[dā de rahmān bābā mazār day
che majnun ghunde pə mīna ke sādāq wi
rahmān wāyl pe hagho bānde salām
rahman bābā de abd alsatār zoy pə qām momand de pexawar pə tapa ke wosedalay
aw pə bahadur kəli ke zegedalay da.
rahmān bābā de ishq pādshā, de tasawuf aw akhlāqo rahnamā, de rando hamsā, de
shāṛerano pe shwā, de paxtāno bābā aw de moʾjez kalām khawand.
zegedana 1042 h(1jri) q(amarī)
mrina 1118 h(1jri) q(amarī)
che munkar pre iʔiteraz kawalay nə shi
dā de shiir day rahmāna ka iʔijāz.
zhdā: paxto ʔoləna - kābəl - afghānistān 1956 isawi]

Selection D

Signpost:

[mazar

khoshal khān khatāk]

Inscription:

[de khoshal de qabir lawha

allahu akbar

khoshal khaṭāk

de afghān pə nang me wataṛala tura

nangyalay de zamane khoshal khaṭāk yam

zegedana

doṛama khor 1022 hijri 1613 isawi

mrina

lumṛay khor 1100 hijri 1691 isawi

de afghānistān de paxto ṭolane pə ghuxtana

de kābəl de ḡabaro pə fābrike ke joṛ su

1327 hijri shamsi

Graffiti

[gwəl zafar khān]

[jamāl shā]

[ajmal khān]

[ayub khān parwāna khatāk 22 - 7 - 78]

[mirān shā]

[mulakhel bālā tārikh 11/10/90]

[masala durāni]

[alaf gwəl 1979]

[sayid naim shā]

[sangin shā af hashi]

[ajmal khān mali khel bālā]

Selection E

[zeray

lā ɢera wakhta pā khpāla morane zāba mayano paxtano dā armān wā tse drund aw khwalay
milli akhbār 'wā wradzanay hewād' wradzpāṇa si. dā day khwdāy pāk j zmung ʔolo dagha
zoṛ arman os rā pora kawī aw inshalla alrahman ɢe zhār ba lā taza taza korano aw
baharano bay mil millali khabaruno, ghwara tabsero, tajziyo aw adabi, kalturi, syāsi,
tārikhi aw rangārang likuno aw mazāmino sara rā wudze. lāg intizār wākri.]

[de zṛə ghobār

de sultān mahmad sābir de walwala angeza nazmuno majmuʔa

de zṛə ghobār

rāwawata

de mindəlo dzāy: azim pāblashār khaybār bāzār pexawār
sābir baluch mizan chawk, kwata]

[de pāmīarane warī

drāno awredunko de afghānistān de mujāhedino ghag rādyo khparawana hera wradz de
sahār lā, 6.30 bajo tsakha tār 8 bajo pore, aw de māxām lā shpago bajo aw pindzalas
daqiqo tsakha tār ato bajo aw pindzalas daqiqo pore de gardez lāpāra pā madzane tsapa
yaw zaro dwa sawa kilohertz aw pā lāṇa tsapa dre ashariya dwa migāhertz tse lā naha
metarband sara barābara da khparegi.]

Unit 6: Letters and Memoranda

landay:

de mäsäfäro käghaz räghay

mulä ye lwali khwaynde ye wox ke toyawi-na

Selection A

[gräna 'jamäl khän' sayib]

[asalämalaykum.]

[stä khat räwärasedo. pä lwästo ye khoshäla shwäm. tasali me washwa che tä behemäta nä ye: bal ka de lware erade aw uchat hemät khawand ye.]

[zä dä lawz kho dər sara nä shäm kawäläy che gañe sta dagha kitäb che käla tä rä jama kre no de ishaʔat na ba nä päte kegi. wale dä ba dər ta wawayäm che ka chere tä dä zyär wäkre aw maswada ye tayara kre aw mä ta ye rä wästawe no inshallah che zmä ba dä koshish wi che tä pä khpä de takal ke na omed da nä she.]

[tsä ba xä wi ka tä de khpä daghe kä r yawa khäka shän che pä aghe ke juda juda bäbuna wi tayara kre aw mung ta ye rä wastawe che munga ye wəsanjawu aw tä ta pre khpäla räye dər wastawu.]

[wasalam.]

Selection B

[gräna 'amän shä' sayib]

[asalämalaykum.]

[stäso khat rä wärasedo. de yädgiräne aw paxto sara mo de mine ɟera ɟera manäna.]

[arz dä day che de paxto resäle säläna chanda mablagh shpetä rupäy da. kho arz dä day che de tsä wujuhäto lä kabala pä chäp ke läga rusto shäwe da. aw tər nana tər jun 1990 isawi pore pura de shpago myäshto pä yaw dzäy chäp shäwe da.]

[ka khayr wi haftä nima ke *ba* pura de yaw käl yane julay 1990 isawi na tər jun 1991 isawi pore resäla chäpkedunke da.]

[täso merabäni wäkräy aw mablagh shpetä rupäy säläna chanda de mäni ardər pä zareʔa rä wälegäy aw käla häm che stäso raqam rä wärsi no inshallah stäso pä num ba dagha de yaw käl resäla dərwestawäle shi aw daghe sara ba stäso säläna chanda häm khatma shi. kho de bäl käl de para ba byä mablagh shpetä rupäy räwälegäy. wäsalam.]

Selection C

[grāna 'momand' sahib]

[asalamalaykum.]

[omed day che rogh joṛ aw pə khayr ba ye.]

[khat de rāghalay day. wə me lwəsto ɖer pre khoshala shwəm. pə pardes ke de khpəle zhəbe aw khpəl qawm pə fīaqla de zhwandī ʔsās de jazbāto na de khabar shwəm. allah pāk de dagha jazbāt təl qāyim wa dāyim lara.]

[zə poh nə shwəm che pə tarikh aw adab (ke) tə kum qisim kitābuna khwakhawe. dzəka che dā dwāra ɖer wasiʔmaydānuna di. albata dā keday shi che de paxto akademi de matbuʔato fīhrist mung tāsō ta dər wastawu aw pə khpəla ye yaw nazar wugorəy. byā no che kum kitābuna stā pə tabʔə rāst wi de aghe ardar ba de idare ta rāwastawe.

[omed day che betaklifa ba dər wastawəli shi. wasalam.]

Selection D

[muhtarame aw grāne 'rābyā' khor]

[khwday de xāda aw abāda lara.]

[tso wradze kegi stā yaw khat sara de khadəm sayib marfūm de nususəlhekam yawa fotostet nuskhe mā ta rākray shu che pə ke de aghuy de khwandawəro rubāyato khazana mahfuza da. bekacha ɖer pre khoshala shwəm che dā nādər asar tər de dzāya rawarasedo. tāsō che di de de ishaʔat pə haqla kuma indiya xkara kəre da, dā yaqinan che ɖera lāzima da. zə nə puyegəm che stāsō gharadz dā de pexawər na shaʔe kawəl di aw ka nā daghəltə pə amrika ke de khparawəlo tsə erada larəy.]

[bahar hal mā ta che kəla wakht pə lās raghay no zarur ba de tapsere de likəlo de para stāsō pə khwahish amal wəkrəm.]

[omed day che rogha joṛa aw pə khayr ba ye. ɖer ɖer salamuna aw doʔagāne.]

[khayrandesh, ...]

Selection E

[de wəfa ʔoləne drund məshər xagəlay profaysar amin sayib]

[pə ɖer dranawi stāse tsəkha hila kawəm, de hagho khedmatuno pə laṛ ke che de azad afghānistān de likwəlo ʔoləne de afghānistān de khpəlwakəy pə lara ke pə farhangi barkha ke kəri di. zə stāse tsəkha de yawə bəl farhangi khedmat hila larəm che zmā de zendān khāterāt che mā de yaw kitāb pə shakəl rā ʔol kəri di chāp kṛəy aw pə de tərṭib pə mā ifsan wəkrəy.]

[pə dranawi.]

[set: nokar ta: stā de plār tsə num day?]

[nokar: bijləy dīn.]

[set: dā tsənga num day?]

[nokar: awalanay num ye cherāgh dīn wə. kəla che zamāne taraql wəkrə no de haghə num taraql wəkrə. de cherāgh dīn nə bijləy dīn shu.]

Selection F

[niʃa: 7 - 11 - 91]

[de pākistān baluchistān tsəkha]

[ʼaslām atsəkzayʼ]

[de amrikā ghag paxto tsānge grāno aw muhtaramo natāqāno

di mā lə luri tsəkha ɖer zyāt salāmuna aw xe hile qabule krəy.]

[grāno kārkawunko stāso de paxto tsānge ʃol progrāmuna hamesha awrəm aw zyāta alāqa wər sara lərəm. khususan de ʼrāghəlo likunoʼ aw de ʼdzwānāno dunyaʼ progrāmuna ɖer pə khwand aw pābandi sara awrəm. muhtaramo azizāno lə ɖer wakht wrusta yaw dzal byā de amrikā ghag paxto tsānge progrām ta lik legəm.]

[hila da tse de ʼrāghəlo likunoʼ pə progrām ke ye rā ta nashər krəy. grāno wruno de dagha kāghaz pə doyama khwā bānde yaw shūr dər ta likəm. hila da tse rā ta nashər ba ye krəy. stāso de progrāmuno resāle sheɖwal aw jantari rāwāstawəy.]

[zmā pata:

"aslām atsəkzay" bamarfate

"amin" dukan relway roɖ

chaman baluchistān pākistān.]

Selection G

[de āmrikā ghag rāɖyo ʃolo kārkawunko ta geɖəy geɖəy sālamuna wrānde kawu. hīlamand yəm tse qabul ye krəy. byā zə de stāse ʃol progrāmuna xə pə shawq sara awrəm. kum intiqād pre nə lərəm. ʃol xə pəzrəpore progrāmuna di aw zmunga khwax di. byā mā tāse na de progrāmuno tsə pāne ghuxte we haghə hām mā ta rā wə nə rasede. zə ɖer khafa shwəm. no di de lik pə rasedo sara tāse mā ta de progrāmuno tsə pāne aw de stāse əksuna ma ta rāwəlegəy. sara de kume mujale no ɖer ba mo khoshala krəy. stāse merabāni ba wi.]

[de shabqadar azīm khān kala de tahsil de mandəy na

ʼmahmad akbar əslamiʼ aw ʼmahmad anwar əslamiʼ]

[ka mung ta tsə rālegəy mukamala pata dā da... zəʃe chərsada, tahsil aw ɖāg-hāna, shabqadar azīm khān kalā tahsil mandəy ʼmahmad akbar əslamiʼ. de kor nambar 2.]

Selection H

[ihtihadi islami afghanistān]

[kometa] ()

[ameryāt] () [tarikh] / / 140

[mudiriyat] () [zamima] " " [waraq]

[de amrikā ghag rādyo de paxto khparawāne ʔolo kārkawunko ta zmā de mine ɖak salamuna
wṛānde kawum aw khwdāy (j) de wākṛi tse ʔol rogh aw joṛ yāst. dā zmā pindzām lik da
tse darlegām ye no mā de ʔolo liko dzāwabuna wāwredāl aw yaw tso gile larām tse gile dā
di. de rāghālī likuno wakht zyāt kṛay aw de raghālī likuno pā progrām ke de mahājār na
prāta bāl hechā ta wakht mā warkaway. aw de amrikā ghag de paxto progrām natāqān tse
kāla bāl mamlakat ta pā safar wālār si no pākistān ta tse rāshi no tār pexawār pore rādzi
aw tār haripur pore nāsi rātlay no dā tsā elat da. bāyad haripur ta rāshi. pā de bāra ke
mufasal dzawāb rākṛay aw pā akhīr ke yaw shīr larām tse rā ta nāshār ye kṛay.]

[ka spin aw srā ye pā kor ke tāl wī

che na ye elem na ye amal wī

xādi ye nāsta akhār ba khwar shī

bakht ba tār kuma wār sara mal wī.]

(abdāl qadār khatāk)

[de anasār dā lese dā atām ʔolgi zdakawunkay

'abdāl basīr' khān]

[mariz ɖākṭar ta: ɖākṭar sāyib, zmā pā kheṭa ke wor lagedālay day.]

[ɖākṭar: wor pā kheṭa ke? no byā mā ta wale rātle? de fāir brigeṭ āfsar ta ba de tilifuno
kəray way.]

Selection I

[muhtaram wror pohānd 'habib' sāyib! tər hər tsə daməkha de roghtyā lə khwdāya ghwāṛəm aw byā khpəl tāwdə salāmuna dər ta wrānde kawəm. zə tse lə mashhad tsəkha kābəl ta rāghlām halta mo yaw tsə wakht sara lidəl byā tāsə wla rāst zə halta wəm. yaw tsə omər me halta kəla de ustād aw kəla de tsānge de āmer pə hays shpe aw wradze terawəle. kho pə de wrustəyo wakhtuno ke guzāra ḡera sakhta shwa aw halta de zhwandānə shpe aw wradze ḡere rā bānde waghamedāle. no me kor kharts kəy aw de lāre krāya aw dzine nor masārəf me sara barābar kṛə. məkḥ pər hindustān rā rahī swəm. nāwī ḡili ta de ter kāl de ferwarəy pə myāst ke rāghlām aw tər wosa pore dālta wər ta nāst yəm. dā tse pə āyinda ke tsə pexegi nə da mālumə. stāsə zhag hām kəla kəla awrəm aw pəkhwānī wakhtuna rā pəyādegī. de paxto progrāmuna ḡer pəzṛəpore dī. stāsə ṭim hām xə qawī day aw kārūna mo xə tər was lānde rā wastəli dī ḡere mālumātī aw gaṭaware khparawānə wa khpəlō awredunko ta wrānde kawəy. stāsə progrāmuna wa hagho khalko ta che pə munazam ḡawəl ye tāḡibawī de yaw xə elmī, adabī, ijtīmāyī aw syāsī pohe siminar azəxt lārī. stāsə pə mawuḡaḡyat de ḡero paxtano zṛūna khoshāla dī. khwdāy de wəkṛī tse khpəl yawwālī ta mo pām wī aw tər pāya pore pə itihād aw itifāq sara dā kəxtəy daghase pər məkḥ bānde bozəy.]

[nor no zə shukur joṛ yəm məlgəri sta kəla kəla sarawīno. dzine wakht de rokhsatəyo pə wrādzo ke hām sara yaw dzāy keḡu aw de zṛə khwāla sara kawu. zyāta no nor dardesar nə dərkawəm khwdāy de mal sa aw khwdāy de khoshāla lara. noro məlgəro ta hām zmā de mine ḡak salāmuna aw ihtirām wərasawa. pə dranāwī. stāsə wror 'nur ahmad zākīr'.]
[jun 29. 1991.]

Selection J

[muhtaram məshər 'amānī' sāyib: asālam alaykum wər]

[ḡera moda keḡi tse dā lik dərlegəlo ḡasd me dərloḡ. kho yaw tsə zə kahāla yəm aw yaw tsə pə kwəṭa ke de zhwandānə ḡer bārūna rā bānde kwəṭa səwī dī.]

[adras de hām nə lārəm dā adras me gora tse lə chā tsəkha akhistəy day!]

[pəkhwā ba xə wu de rasul amin aw pəsarī lə daftar tsəkha ba mo stāso dzine nasharāt de kaseṭuno pə shakəl tər lasa kawəl.]

[kho kəla tse pəsarlay pə gulbudīn aw rasul amin pə kamīshnārī pore nəxətəy day halta hām nə yu ṭlālī.]

[kwəṭe ta kəla kəla mung pə lik yādawa dzəka tse khat nīm didan day. zṛə me rā ta wāyī tse pə kwəṭa ke jihād palwasha berta khparawānə ta amāda kṛəm. de de kār ləpāra pə mənḡo bukhṭ yəm. ka me dā hīla pura shwa no byā ba inshallah de mujale pə kāmyābawəlo ke stā pər ḡalamī hāmkarī bānde asāsi hisāb kawəm!]

[bedāra wosəy

[pə ihtirām 'azīm fānī']

Selection K

[de azad afghānistān de likwālo ټولنه
wafa
post baks 867 pexawar yuniversti, pākistān
ټیلیفون: 42288. ټیلیگرام: wafa
bank hisab: 1143
habib bank jamrud roḡ, yuniversti brānch]

[de azad afghānistān de likwalo itihādye muhtaramo ghəro ta:]

[de jun de myaste pə 20 niṭa de mosise hayṭat de wufa daftər ta radzi. dā day tāse ta
itla dar kṛəl shwa che pə takəli wakht aw niṭa hazər wəy.]

[de wafa məshər
profaysar rasul amin]

Selection L

[de agho muhtaramo ustādāno de pāmlarəne wəṛ tse pə wafa ke pə dāimi toga kār nə kawī
aw de wafā pə irtebāt lə komishnari tsakha de myāshte dwa zəra kaldāre hoquq akhli.
ḡero muhtaram(o) ustādāno aw hamkārāno
de afghān komishnari de byā byā ټنگار lə amala aw pə wafa ke stāso de mukalafiyat pə
nazar ke sātəlo sara, bāyad de wafa aw khpəlwāke lə mujalo sara de maqalo hamkārī
wəṛṛəy. tər kuma dzāya tse lidəl kegi mung nəsū kawəlay che komishnari ta stāso di
dəghe qaləmi hamkārī pə bāb qenaṭat wəṛṛu, omid day pə de barkha ke jədi pāmlārəna
wəṛṛəy. de komishnari hoquq yawāze aw yawāze de stāso de hamdāgha mukalafiyat pə tər
sara kawəlo sara tāso ta darkawəl kegi. ka tāso pə rātlunki myāst ke khpəl mukalafiyat
tər sara nə kṛəy, bya no lutfan de komishnari de hoquq lə pāra tashrif mə rāwṛəy.]

[pə dranāwi]

[profaysar rasul amin]

[de wufa məshər	
muhtaram pohānd _____	muhtaram dāktər _____
muhtaram pohānd _____	muhtaram _____
muhtaram pohānd _____	muhtaram _____
muhtaram dāktər _____	muhtaram _____
	muhtaram _____]

[yaw shum saṛi pə chanda ke de drewo zəro rupo chik warkṛə. khalqo ye ḡer sifāt wəṛṛə.
byā ye wərtə wəwayəl: sāyiba pre dəstkhāt wəṛṛə che chik mukamal shi.]
[shum saṛi wəwayəl: māṭṭ kṛəy. zə pə neko kārūno ke hamesha khpəl num pəṭ sātəm.]

Unit 7: Fractured Pashto

Selection A

1. Fractured Pashto:

[de sobadār sher nawāb aw māharer wasīf shā kār kardagi de stāyene waṛ da.]
[tāṇa (namāyinda wahdat) de tāṇe mālākanḍ eyjansi khalqo de tāṇe tsawkāy pā intizāmiya
khususan de sobadār sher nawāb aw māharer wāsāf sha pā kaṛ kardagi aw imāndāri
bānde de zṛa lā tala mubāraki warkawī aw duy de porkholusa ḍyuti taṛrifuna kawī(.)
wārma wradz pā kālej chawk tāna ke de siyāsi kasāno sara de tezo khabaro na wrusto duy
wāwele che mung di chā pā siyasi dabaw ke nā radzu aw nā ba di chā sefarishi rishtadar
aw dost pā nājāyiza kār ke mrasta kawālay su(. de tāṇe khalqo de mawjuda nāwe
intizāmye sara de har qesema tā ṛawun kawālo yaqindahāni wākṛa(. de mawjuda
intizāmye di imāndārāy zhwanday subut de wārme wradze de ghla mulzemān pā yawa
ganṭa ke denāna denāna niwāl aw de ghla baze sāmān barāmad kawāl di.]

Normal Pashto:

[de sobadār sher nawāb aw muḥarar wāsīf shā de xā kār stāyana]
[de mālākanḍ eyjansi ke de tāṇe kāli khalak pā dāgha kāli ke de poliso de ṛamale aw pā
khāsa toga de sobadār sher nawāb aw māharer wāsīf shā de xā kār stāyana kawī aw
haghuy ta mubāraki wāyī che khpāla wazīfa pā ḍera imāndārāy sar ta rasawī. de tāṇe de
poliso dāgho māmurino wārma wradz de kālij charsu ke dzine siyāsi kasāno sara tunde
tarkhe khabarī wākṛe. de haghe na wrusta ye wāwayāl che de chā de syāsi fashār lānde ba
nā rādzi aw nā ba de chā khpālwan yā dost sara nājāyiza mlātaṛ kawī. de sime khalko
māmurino sara de har ḍawāl hamkāraṛ lawz wākā aw wewayāl māmurin pā ḍere imāndāri
khpāla wazīfa ijrā kawī aw subut ye dā day che de wārme wradze de ghla masul kasān ye
pā yawa saat ke rā wāniwāl aw ghla shāwī sāmānuna ye hām rā paydā kṛāl.]

2. Fractured Pashto:

[de mashhur saḥāfī sarwar sohail de dzoy elāj de sarkāri wāshī wazīre aṛāye
sarhad na de imyuji ghuxtāna.]

[tāṇa (namāyinda wahdat) de mālākanḍ yunyān av jārnalists (imyuji) yaw ijlās de senṭar
pres sekerṭre bādshā shirin wesāl pā sadarāt ke de sekerṭere taṛloqāte āma ruydād ali
gawhar pā dzāy ke wārma wradz wāshwu(. che pāke afās sekerṭre junay de lqbāl aw pres
sekerṭre fazāl māṭabud sāṛim na alāwa gaṇo saḥāfyāno gaḍun wākā. pā ijlās ke motafeqa
tawār dā qarārdād manzur kṛay sē che de imyuji janral sekerṭre sarwar sohail de dzoy
tsok che lā tero yawolas myāsto pā sakhta bemāri ke mubtalā prot day de ijlāj bandobast
de sarkāri wākṛay si. ijlās ke de wazīre aṛla sarhad na ghuxtāna wākṛay swa che de ...
sarḥāfī de dzoy elāj de sarkāri wākṛay shi che hāgha khpāle tawājo de qawm mālḱ de
khayr xegāṛe palaw yaw dzal byā wār wāgṛdzawī.]

Normal Pashto:

[de malākand de jarnalistāno ʔolāne de sobe sarhad de wazir aʔalā na ghuxtāna kawī che de nāmtu jarnalist sarwar sohail de zoy ʔelāj de hukumat pā khpāla wākri.]
 [de malākand de jarnalistāno ʔolāne de matbuʔāti chāro de sarmunshi bādshā shirin wesāl de ryāsāt lānde de ʔama taʔaloqāto de munshi ruʔidād ali gawhar pā kor ke yawa ghunḍa wākra che de daftari chāro munshi junayd iqbal aw de matbuʔāto munshi fazal maʔbud sāyim na ʔalāwa gaṇ jarnalistān pake mawjud wā. pā ghwanḍa ke pā gaḍa dā peshniḥād manzur shu che hukumat de di de ʔolāne de umumi mānshi sarwar sohail de nārogha zoy de ʔelāj masʔulayat pā khpāla ghāra wākhlī che hagha de qām aw mālkh khedmat ta wuzgār shī. de sarwar sohail de zoy tero yawolaso myasto rāhise randzur prot day.]

Selection B**Fractured Pashto:**

[ḍoḍay saḷgun ta wakhata]

[ka lwastunko ta pā yād wī che mung pā hamde sutun ke tār hamde kalishe lānde peshbini kārē wa de xār nānwāyāno che pā khādmukhtaṛa ḍawāl ye de pāndzosi pā muqābil ke de ḍoḍay de arza kawālo resālat pā ghāra akhistay wā aw de marbutō nawāfiyō muafaqa ye hām de dzāna sara derloda aw de yawe wradze na ye bāle wradze ta wazan bāylod saḷgun ta de lwaṛawālo baḥāne laṭawāle. che dā day zmung hāmdagha peshbini misdāq ta wārasedāla aw yaw shmer nānwāyāno pākhwānāy ḍoḍay che de pāndzsosi pā muqābāl ke ba ye ʔarza kawāla sālo afghānāyo ta lwaṛa kārē da aw pā de irtebāt de ghale pā māḍdāwī aw de bayo pā lwāṛwāli hawāla warkawī.]

[ka tsā hām kābāl xārwāli hatsa kawī nānwāyān de ta aṛ kṛī che de ʔākālī wazan pā muqābāl ke pā ʔākāle aw ʔādālāna baya pakha ḍoḍay ʔarza kṛī kho fiāliqat dā day che de har kāsāb khāwand de bayo lwaṛwālay palma niwāle aw de mimzarmā ʔola zmā kisa ye mākhke kārē da.]

[ʔām xāryān che de hamde nānwāyāno tsākha ye rozi tāminēgi bār sera pār de che de pakhe ḍoḍay de wazan aw spākwāli na shāki dī de ḍoḍay de kayifiyat no hām saruna ʔakawī aw pā tera byā hagha nānwāyān che de koranāyo de pāra ḍoḍay pakhawī de chungī de paṭawālo aw be kayifiyata ḍoḍay pakhawālo pā sar lānje de sarfiad ta rasedāli dī che koranāy de woṛo de akhistālo de pāra zṛa nā xā kawī.]

[tār kuma dzāya che de xāryāno pā shekāyāto pore aṛā lārī de yaw mākhke hāmdā khabāra kawī che de lasgun iqtisādī ḍoḍay pakhawālo sāḥa de pārākha kārāy sī aw dī de de pāra che har mustafiq ta pā khpāl wakht be lā ʔele tambe ḍoḍay pā lās warshī yaw nāway aw aghizman mekānism de wārta joṛ sī.]

[koṭwāl]

Normal Pashto:

[de ɖoɖəy narkh salu afghāniwa ta loɾ səway day]

[nānbāyāno pə khpəla khwaxa dā manəle wə che yawa ɖoɖəy pə pəndzos afghānəy khartsa kɾi aw pə de barkha ke ye de marbuto nāñiyo muwāfaqa tər lāsa kəre wə. kho ləka tsənga che mung pish guel kəre wə, wos duy yawa ɖoɖəy che wazan ye wradz pə wradz kamegi, pə səl afghānəy khartsawī aw dī de kār dalil de woɾo de narkh lwaɾedəl gañi.

albata de kābəl xārwalī hatsa kawī nānbāyān de ta aɾ kɾi che ɖoɖəy pə ɔ̌ādelāna narkh khartsa kɾi. kho nānbāyān, ləka noro kasabgəro ghunde, de khāmo mawādo de lwaɾedəlo pə bahāna pindza wāɾa gute pə khwalə mənɖi.

[ɔ̌əm xāryān hām de ɖoɖəy de wazan lə kamedəlo na shakāyat kawī aw hām ye de kayfiyat lə kharabedəlo na sar ɬakawī. de nānbāyāno pə istilā chungī kawəlo aw de be kayfiyata ɖoɖəy pakhawəlo, ɖere koranəy dumra pə taklif kəɾi che nor de woɾo akhisto ta zɾə na xə kawī.

de kābəl xāryān ɬol pə yawa ghag wāyi kuma ɖoɖəy che las afghānəy khartsegi hagma de de xār pə ɬolo barkho ke dumra zyāta pakha aw khartsa shi che hartsok ye pə ɖera asāni wākhistay shi.]

[yawa kulāl pə khərə ɖer be andāze bār achawəlay wə. kəla che hagma yawa xār ta nənawato no khalqo ɖer sakht malāmat kɾə che "tā pə dumra kamzori khərə dumra bār wale achawəlay day."

kulāl de khərə makh ta wɾānde shu aw wəta wewayəl: mā ta maluma nə wə che stā pə de xār ke dumra khpəlwan shta.]

Selection C

Fractured Pashto:

[zarina wɾānga]

[khās de rozhe ləpāra]

[lə de kabəla rozha de islām mubārak din ke de taqwa aw parhez gāri asəl aw bansəɬ gañəl shəway day, che dā yaw dāse khāmosh, chop aw makhfi ɬebādat day che hets ɖawəl riyā aw xodəna pə ke dzāy nə ləri. hol tər haghuy che saɾay pə khpəla khwlə chā ta dī dagma stər ɬebādat xkārəwana wə nə kɾi no nor khalək pre nə puyegi. che pə fiaqiqat ke hamdagha lwaɾ sefat de ɬolo ɬebādatuno aw akhlāqo bansəɬ joɾawī.]

[de ɬamdagha khulus aw ikhlās aw be riyāyi asar day che allah tāla (j) de rozhe pə khusus ke wəfaramāyəl (rozha niwunkay yawāze zmā de pāra khpəl wobə aw khwārə aw nor lezatuna pregdi no lə de kabəla rozha zmā da aw zə ba de haghe ajər warkawəm.)]

[dā kho yaw tsargand aw xkāra ḥaḥiqat day. che de har nek aw xā ḡamal de aḡar warkawunkay loy aw merabāna khwdāy day. kho dā che de rozhe startob loy wālay aw ḡazmat khalko ta xā tsargand shi. no pāk khwdāy de aḡar aw tsawāb warkawāl de khpāl dzān pore mansub kārī dī. dā hām yaw tsargand ḥaḥiqat day che de rozhe de niwālo lā kabala stunza ḡālāl yane de lwāge aw tānde zgham kawāl hām yaw ḡawāl sabār day. che lā de kabala rozha niwunkay sarbera pār de che rozha ye niwālī da de sāberāno pā ḡala ke hām rātlay shi aw de sāberāno de sabār sawāb ba hām wārta warkrā shi... [ḥāfāz]

Normal Pashto:

[rozina wrānga]

khās de rozhe de pāra:

rozha de islām pā mubārak dīn ke de taqwā bansaḡ ḡaḡal shāway day. dzāka dā dāse ḡ ebādat day che hets ḡawāl riyā aw tazāhor pāke nāshta. kā yaw insān khpāla chā ta wāna wayī, bāl tsok nā pre puyegī che hāgha rozha niwāle da aw ka na... [HT could not figure out what the author wanted to say].

[musulmānān rozha khās de khwdāy taḡāla de razā de ḥāsālāwālo de pāra nīsi. dzāka no khwdāy taḡāla wāyi: " tsok che rozha nesi hāgha wobā, khwārā aw nor lezatuna faqat zmā pā khātar pregdī. tsarānga che rozha zmā pā amār niwāl kegi no aḡar ye hām zā war kawām." pā ḥaḥiqat ke kho de har nek ḡamal aḡar khwdāy warkawī. magar dī de de pāra che de rozhe ḡazamat xā pā ḡāga shi no pāk khwdāy pāde khabāra tākid kawī che de rozhe aḡar day khpāla warkawī. tsarānga che de rozhe niwāl khpāla yaw ḡawāl stār sabār day no tsok che rozha nīsi hāgha de sāberāno pā ḡala ke hām radzi aw khwdāy ye de sabār aḡar hām warkawī.]

[pā kāl 1989 ke yawa wradz afghānāno pā pexawār ke de afghānistān de pākhwānī pāchā pā tarafdārī muzāhara kārē wa. de muzāhare pā wakht ke de ikhwānyāno yawe ḡale wāghuxtāl che dagha muzāhara ḡanga kī. kāla che ikhwānyān muzāhare ta wār wārsedāl wrusta le yaw tsā nāndrāyo nā ye khabāra jang ta wārseda. yawā gharbi khabaryāl yawe rādyo ta de dagha jang raporḡ warkā aw pā hāgha ke ye wālikāl che ikhwānyāno de pāchā tarafdārān pā 'ḡu bāy for' wahāl. 'ḡu bāy for' dāse yaw chārrakha de khaḡgāro chobgaz ta wārta largay da tse yawa khwā ye dwa incha way aw bāla khwā ye tsalor. kho de raporḡ pā paxto tarjuma ke wayāl shāwī wā che pā jang ke dwo tano ikhwānyāno tsalor tana de pāchā tarafdārān wahāl.]

Selection D

Fractured Pashto:

[de k̄ābəl rezhim de naskoredo pə hālat ke day]

[donātilā lorech]

[de afghān mujāhedin yaw qumāndān wəwayəl pə afghānistān ke de har ghra pə khwa ke pāchā day.

[haghə pə khpəlo khabəro ke tsərganda kṛa che wale de mujāhedino de mashrāno lə pāra dā sakhta brixi che khpəlo mandzo ke de afghānistān lə pāra de hukumat pə tarz bānde muwāfaqa wəkṛi che bāyad de rusāno de watəlo na wrusta joṛ shi. pə pexawər ke, che de afghān sarhad tsəka 25 kilometəra fāsila ləri, mishtə khārijayān pəde shart taṛi che de rusāno tər watəlo pore ba hets shay pex nāshi.

[de pexawər pə amrikan klap ke de khabəruno pə takhta yaw khabər dāse lwəstəl kegi: 'de k̄ābəl de asuno musābeqe ta də nənawatəlo ʔikiʔ 100 rupəy (5 ḍālara)' aw byā pə yawa wəṛa chāpi pāṇa dāse likəl səwi: 'hagha ḍere nizde wakht che de k̄ābəl rādyo yaw islāmi jamhuriyat eʔlānawī, de lātri jāyaza gaʔi.'

lə makhke na halta de numuno yaw ugd ləst che de 1989 de ferwəri de nimāyi tsəkha tər oktobər pore niṭe wər sara məlgəri di, mawjud day. de klap yawe ghaṛi tsərganda kṛa 'zə pə mujāhedino shart taṛm aw de haghuy de mushrāno ləpāra de baryālitob imkān na winəm.'

de khārijyāno aw afghānāno dwāro ləpāra yaw shān de k̄ābəl de rezhim naskoredəl aw de afghānistān azādi yawa jwari gardzedəle da pə ḍero ləgo dzāyuno ke dāse ʔaqida mawjuda da che de afghān mujāhedino mashrān ba wəkawəlāy si che de ferwari lə 15 tsəkha məkḥ ke che de rusāno de pura watəlo niṭa eʔlān shəwe da, yaw bā sobāta siyāsī ʔ uburi hukumat rāmandz ta kṛi.

pə k̄ābəl ke dagha jwari de yaw ḍarawunkay fālat pə tser da yaʔne kəla che rusān watəli wi aw de sole hets taṛun mawjud na wi zyāt khalək pə pāytakht bānde de gurilāyāno de yarghal ifīs kawi.

baharani fukumatuna khpəlo diplomātāno ta de berta war tag amər war kawi, aw zyāt khalək de wino de fiamām tsəkha pə wera ke di. de bi bi si rādyo pə de hafta ke repoṭ warkṛa che de k̄ābəl xār de khorāki mawādo de məkḥ pə zyātedunki kambud aw de lwəge de khatar sara məkḥāməkḥ day. pə dāse hāl ke che de mujāhedino qumāndānān de afghānistān pə barkhalik bānde de jang pə ḍagar ke tasmim nisi. pə de nizde wradzo ke duy de jalālābād pə xār bānde khpəla kalābandi sakhta kəṛedə. de jagṛe tsəkha de khwandi pāte kedo lə kabala de jalālābād lə sime tsəkha de kaḍwālo nəway bahir rā rawān day che shmer ye zərḥāwo tano ta rasegi aw aksəra ye zāṛa khalək, xədze aw māshumān di che de wāwro lə ḍako ghro tsəkha terege aw pākistān ta nənawudze.]

Normal Pashto:

[yawə afghān mujāhed wəwayəl "pə afghānistān ke de har ghra shāta yaw emir nāst day." de haghə dā khabəra di de ʔəki lə tsərgandawəlo sara xa mrasta kawi che de mujāhedino məshrān wale pə khpəl mandz ke pə de muwāfaqa nāshi kawəlay che de shorawī ʔ askaro lə watəlo na wrusta pə khpəl məkḥ ke tsə ḍawəl fukumat joṛ kṛi. ʔəkəl shəwe da che

shorawyān khpāl ʔol askar de february de myāste tər doyame yā dreyame hafta pore lə afghānistān na wəbāsi.]

[kum khārijyān che pə pəxawər ke wosegi haghuy dāse aʔkal kawī che de mujāhedino məshrān ba de yawa ayānda fiukumat de tsərangwāli pə bāra ke tər hagho kume mowāfaqe ta wənə rasegi tso che shorawi askar lə afghānistān na, ne de watəli.]

[de khārijyāno khabəra wos pə de bāra ke ʔoko aw malāndo ta rasedāle da. pə pəxawər ke de amrikāyano pə klub ke de eʔlānāto pə takhta dā ʔibārat likəl shəway: "rādzəy səl səl rupay (5 ɖālara) shart wətaɾu che mujāhedin ba tsə wakht de fiukumat pə joɾawəlo muwafaq shi." pə de pəse byā pə wəɾo fiurufu dā ʔibārat likəl shəway day: "ʔole de shart payse ba hagha wəgaʔe che pə kābəl rādyo ke de yawa islāmi fiukumat de joɾedəlo de eylān de niʔe pə

bāra ke ye tər ʔolo na haqiqat ta nizde aʔkal kəɾay way." pə de musābaqa ke ɖər zyāt khalək dākhəl shəwi di. ʔolo khpāl numuna pə takhta likəli aw hər yawa lə khpāl nāmə sara pə kābəl rādyo ke de yawa islāmi fiukumat de eylān aʔkali tārikh hām sabt kəɾay day. dā tārikhuna de nunas səwa nəhə atyāyam kāl de february lə nimāyi na di dəgha kāl tər oktobəra pore rasegi.]

[amā de klub yawa ghəɾi wəwayəl: "zə pə de shart taɾəm tse mujāhedin ba tse wəkri, nə pə de che gunde de haghuy kum məshər ba tsə wəkri." wos hām khārijyān aw hām afghānān de kābəl de soqut aw de afghānistān de azadedəlo pə bara ke aʔkaluna kawī. de halək dāse fikir kawī che de mujāhedino məshrān ba de rusāno de ʔolo askaro lə watəlo na de məkha yane de february tər pindzəlasam pore dāse muwaqati fiukumat joɾ nə kəɾay si che baqā aw dawām wəlari.]

[pə kābəl ke khalək de məɾg aw zwənd lə suāl sara məkhāməkh di. halta khalək pə de wera ke di che rusān ba de məkha tər de che de afghānāno duxmane ɖale kume muwafaq ta sara wərasegi lə afghānistān na wozī, aw pə kābəl ke ba de mujāhedino fiāmle payl shi. dzəka no khārijī fiukumatuna khpəlo diplomātāno ta hedāyat warkawī che khpəlo malkuno ta wlaɾ shi. de duy ɖər lə de ɖaregi che pə kābəl ke ba de wino laxti wəbayegi. bi bi si pə rawāna hafta ke eylān wəkɾa che pə kābəl ke khwāɾə wradz pə wradz bikhi kamegi aw di de khatar shta, che khalək ba lə lwəgi mɾə shi.]

[de mujāhedino məshrān pə pəxawər ke pə jang aw daʔawa lagyā di, kho de mujāhedino qumandānān pə de ke di che de afghānistān sarnawisht de jagɾe pə maydān ke wəʔaki. qumandānāno pə de wrustəyo wakhto ke de jalāliābad xār bikhi klak kala band kəɾay day. kum nəwi mafājər che lə jalāliābad na de jang lə amala təxti de haghuy shmer zarguno tano ta rasegi aw aksəra ye spin giri, xədze aw məshumān di. dəgha mafājər pə wəwro pəto ghaxo na teregi, pākistān ta awɾi....]

Selection E

Fractured Pashto:

[milli azādi baxunki ghārdzanguna:

dā istilāh de dreyame naṛay pā hewāduno ke de isteʔmār de lā mandzawṛalo pā mafhum pā kār achawəl shāwe da, aw pā 1960 kaluno ke de nāwo azādo shāwo khalko aw milatuno de azādāy pā

eʔāmiya ke zyāta rāwṛal shāwe da. dā istilāh de lwedidz imperyalizm de pāy ta rasawalo lā para de zor pā kār achawəl rā boli, aw zyāt wakhtuna dā ḡawəl zor de ḡār āchawəna pā taktik shakəl ke rā xkāra shāwi day. dā istilāh wos pā yaw mawjuda nazām bānde de brid pā surat ke hām de matlab de ruxānawalo lā pāra pā kār achawəl kegi...

[de dreyame naṛay de hewāduno lā khwā dā taʔrif wṛānde kṛāy shu:

de isteʔmāri, fāshisti aw baharani rezhimuno de zor aw wafishat nā ḡak hagma aʔmāl, che de azādāy gaḡalo de mubārızino pār zād kegi, aw de fāshisti rezhimuno de baḡāyāwo aw ajirāno lā khwā ye nanga aw mlataṛ kegi, haghuy che de noro khpāl wāko hewāduno pār zād hām fāliyatuna kawī, de afrādo yā ḡalo pā lās de zor aw wafishat hagma aʔmāl che de begunā khalko zhawnd lā khatar sara makhāmakh kawī, de insān bansaʔiz floquq lā pxo lānde kawī, aw de isteʔmāri aw fāshisti rezhimuno lānde khalko de azādāy aw de khpāl sarnawisht de ṭākalo tabiʔi floquqo ta zyān rasawī, aw yā de insān pā azādāy nor dāse ḡawəl ḡawəl bandizuna lagawī. de zor hagma aʔmāl che de inferadi aw shakhsi gaḡo de lās ta rāwṛalo lā pāra tār sara kegi, che zyān ye yawāze lā hewād pore tarālī nā wi...]

Normal Pashto:

[de khpāl wākay ghurdzang:

dā istilāh, laka tsanga che isteʔmār lānde malkuno ta de khpāl wākay de warkawalo pā haghe

eʔāmiya ke tawziḡ shāwe che pā nolas sawa shpetām kāl ke khpara shāwe da, de dreyame naṛay hewāduno de isteʔmār de khatmawalo de taʔrik pā mafhum istiʔmāl kaḡe da. dī de taʔrik usul khalko ta iḡāza warkawī che de isteʔmār de khatmawalo de pāra lā zor na kār wākhli aw dī dāgha zor de isteʔmāl de pāra aksara tār wrusti lāre chāre ghara shāwe day. (dālta de isteʔmār matlab ter gharbi isteʔmār day.) de 'khpāl wākay ghordzang' wos hām, sara lā de che isteʔmār khatām day, pā yawa musalat nizām bānde de kāmle pā maʔnā isteʔmālegi. ...

[de nāpeyalo hewāduno yawa ḡala de baynuimelali terorizm pā bāra ke wāyi:

dā hagma lā tashadud na ḡak aw nor zalemana aʔmāl dī che isteʔmāri, de nezhādi tawpīr pālunki aw khārijī rezhimuna ye de hagho wāḡesuno pār zād kawī che de khpāle khpāl wākay de pāra mubārāza kawī. dā de yawa dawlat yā musise lā khwā hagho fāshistāno yā ajiro ʔaskaro ta mraṣta warkawəl yā haghuy ta de fāʔaliyat ajāze warkawəl dī che teroristi fāʔayat ye noro mustaqelo hewāduno ta mātawaje wi. dā de hagho ḡalo aw afrādo lā tashadud na ḡak aʔmāl dī che begunā insānān wazhni aw yā de haghuy zhawnd yā bunyādi azādāy pā khatār ke achawī yā de ṭolo hagho wulusuno de khud irādiyat musulām khaq aw azādi mutāserawī che de isteʔmāri aw nezhādi tawpīr tarafdāro rezhimuna tār tasalut aw yā kum ḡawəl khārijī

salate lānde zhwānd kawī. dā haghā lā tashadud na ډاک اژمāl di che afrād aw yā
dale ye de khpālo shakhsi gəḷo dā pāra kawī aw asarāt ye yawāze pā yawa dawlat
pore maḥdud nā wi.]